

Profil praktyczny

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: rolnictwo

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek: Państwowa Szkoła Wyższa
im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

Data przeprowadzenia wizytacji: 26-27 listopada 2020 r.

Warszawa, 2020

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	4
1.2. Informacja o przebiegu oceny	4
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	5
3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	6
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	6
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	10
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	20
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	25
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	28
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	31
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	37
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	40
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	45
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	48
Zalecenia	51
4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)	51
5. Załączniki:	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego _____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Część I - ocena losowo wybranych prac etapowych _____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Część II - ocena losowo wybranych prac dyplomowych _____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 4. Wykaz zajęć/grup zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 5. Informacja o hospitowanych zajęciach/grupach zajęć i ich ocena **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodnicząca: prof. dr hab. Grażyna Jaworska, członek PKA

członkowie:

- 1 dr hab. inż. Katarzyna Panasiewicz, ekspert PKA
2. prof. dr hab. inż. Jacek Żarski, ekspert PKA
3. dr hab. Anna Bąkiewicz, ekspert PKA ds. pracodawców
4. Jakub Grodecki, ekspert PKA ds. studentów
5. Agnieszka Socha-Woźniak, sekretarz zespołu oceniającego

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku rolnictwo prowadzonym w Państwowej Szkole Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2019/2020. Polska Komisja Akredytacyjna po raz drugi oceniała jakość kształcenia na ww. kierunku.

Poprzednio dokonano oceny w roku akademickim 2013/2014, przyznając ocenę pozytywną uchwałą Nr 142/2014 z dnia 3 kwietnia 2014 r. Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej nie sformułowało w uzasadnieniu wymienionej uchwały zaleceń o charakterze naprawczym.

Wizytacja została przeprowadzona zdalnie, zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej przeprowadzanej zdalnie.

Zespół oceniający zapoznał się z raportem samooceny przekazanym przez Władze Uczelni. Wizytacja rozpoczęła się od spotkania z Władzami Uczelni, a dalszy jej przebieg odbywał się zgodnie z ustalonym wcześniej harmonogramem. W trakcie wizytacji przeprowadzono spotkania z zespołem przygotowującym raport samooceny, osobami odpowiedzialnymi za doskonalenie jakości na ocenianym kierunku, funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia oraz publiczny dostęp do informacji o programie studiów, pracownikami odpowiedzialnymi za umiędzynarodowienie procesu kształcenia, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, studentami oraz nauczycielami akademickimi. Ponadto przeprowadzono hospitacje zajęć dydaktycznych, dokonano oceny losowo wybranych prac dyplomowych, a także przeglądu bazy dydaktycznej wykorzystywanej w procesie kształcenia. Przed zakończeniem wizytacji sformułowano wstępne wnioski, o których Przewodnicząca zespołu oceniającego oraz współpracujący z nim eksperci poinformowali Władze Uczelni na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	rolnictwo	
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia I stopnia	
Profil studiów	praktyczny	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{1,2}	rolnictwo i ogrodnictwo	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	7 semestrów i 210 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	6 miesięcy/ 960 h/36 ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	rolnictwo ekologiczne, projektowanie terenów zielonych, inżynieria produkcji żywności, behawiorystyka zwierząt	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	inżynier	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	52	-
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	3237	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	127	-
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	127	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	66	-

¹W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

² Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Oceniany kierunek studiów rolnictwo został uruchomiony w Państwowej Szkole Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej w roku akademickim 2008/2009 na mocy uprawnienia MNiSW z dnia 4 czerwca 2008 roku. Koncepcja i cele kształcenia na ocenianym kierunku są dobrze znane, ponieważ kierunek pod nazwą rolnictwo ma długotrwałą tradycję w polskim systemie szkolnictwa wyższego. Podstawowym celem tych studiów jest kształcenie młodzieży dla potrzeb nowoczesnego rolnictwa i gospodarki żywnościowej, ze szczególnym uwzględnieniem znajomości technologii produkcji roślinnej. Studia I stopnia mają za zadanie przygotować absolwenta do pracy nie tylko w gospodarstwach rolniczych, ale również w przedsiębiorstwach i firmach produkcyjnych, handlowych i usługowych otoczenia rolnictwa, administracji państwowej i samorządowej, ośrodkach doradztwa rolniczego. Profil praktyczny tych studiów jest jak najbardziej zasadny, bowiem mają one na celu przede wszystkim kształtowanie umiejętności składających się na praktyczne przygotowanie zawodowe, pogłębione o wiedzę z zakresu nauk rolniczych (głównie dyscypliny rolnictwo i ogrodnictwo oraz zootechnika i rybactwo).

Koncepcja i cele kształcenia na ocenianym kierunku w PSW w Białej Podlaskiej są w pełni zgodne ze strategią Uczelni na lata 2011-2020, według której głównym celem strategicznym jest kształcenie wysoko kwalifikowanych kadr dla potrzeb regionalnej i lokalnej gospodarki, oświaty, służby zdrowia i sfery społecznej. Potrzeba kształcenia na ocenianym kierunku wynika z typowo rolniczego charakteru regionu środkowo-wschodniej Polski (południowe Podlasie, północna część województwa lubelskiego). Koncepcja i cele kształcenia są także zgodne z polityką jakości PSW w Białej Podlaskiej, której ambicją jest kształcenie młodzieży na wysokim poziomie, zgodnie z oczekiwaniami regionalnego i lokalnego zawodowego rynku pracy i aspiracjami studiujących. Podstawą kształtowania polityki jakości jest obszerny i wieloaspektowy wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, którym objęty jest również oceniany kierunek rolnictwo. Aktualna rola kierunku rolnictwo w ofercie i praktyce edukacyjnej Uczelni jest mniejsza od pierwotnych oczekiwań. W strategii rozwoju na lata 2011-2018 planowano powołanie studiów II stopnia, a nawet uzyskanie praw doktoryzowania w dziedzinie nauk rolniczych i dyscyplinie agronomii. Zmniejszone nabory na studia rolnicze wynikające z różnych uwarunkowań, w tym także związane z bliskością uczelni publicznych w Siedlcach i Lublinie, spowodowały, że na studiach rolniczych w PSW w Białej Podlaskiej studiuje aktualnie ok. 2% ogółu studentów Uczelni. W nowelizacji strategii Uczelni do 2020 rola nauk rolniczych i kształcenia rolniczego jest zatem umniejszona w stosunku do pozostałych dziedzin, zwłaszcza nauk o zdrowiu. Jednostka prowadząca oceniany kierunek studiów – Zakład Rolnictwa usytuowany jest od 1.X.2019 r. na Wydziale Nauk Technicznych, a wcześniej wchodziła w strukturę Wydziału Nauk Ekonomicznych i Technicznych, który legitymował się kategorią A w ocenie parametrycznej jednostek naukowych z 2017 r.

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku rolnictwo w PSW w Białej Podlaskiej są w pełni zgodne z dziedziną nauk rolniczych oraz dyscypliną rolnictwo i ogrodnictwo, do której kierunek został przyporządkowany w 100%. Jest to rozwiązanie właściwe, jednak wiadomo, że studia na kierunku rolnictwo prowadzonym w PSW w Białej Podlaskiej są bardziej wszechstronne, nie ograniczają się tylko do kształcenia zawodowego z zakresu produkcji roślinnej. Obejmują również kształcenie z zakresu produkcji zwierzęcej, mają mocną podbudowę, wybranych dyscyplin z dziedziny nauk ścisłych i

przyrodniczych (nauki biologiczne, nauki chemiczne, nauki o Ziemi i Środowisku), a także uwzględniają wybrane zagadnienia z zakresu ekonomiki i zarządzania w rolnictwie. Koncepcja i cele kształcenia na ocenianym kierunku uwzględniają także postęp w obszarze rolnictwa i gospodarki żywnościowej, w tym nowoczesne trendy postępu biologicznego i agrotechnicznego oraz rozwoju technicznego, zgodnie z zapotrzebowaniem zmieniającego się, zawodowego rynku pracy w sektorze rolnictwa. Dowodem uwzględniania tego postępu jest stale doskonalone doświadczenie praktyczne kadry nauczającej oraz prowadzenie badań naukowych w dyscyplinie rolnictwo i ogrodnictwo, także w oparciu o własną bazę naukowo-badawczą. Cele kształcenia są w zamierzeniu i w praktyce osiąmane przez aplikacyjny charakter kształcenia, obejmujący zwłaszcza realizację praktyk zawodowych w wiodących jednostkach gospodarczych w branży rolniczej, np. Goodvalley Przechlewo, Grupa Azoty Zakłady Azotowe w Puławach, współpracę z instytucjami naukowymi, np. IUNG-PIB Puławy, PIW-PIB w Puławach, COBORU Słupia Wielka oraz uwzględnianie wyników badań i doświadczenia zawodowego nauczycieli akademickich Zakładu Rolnictwa.

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku rolnictwo w PSW w Białej Podlaskiej, w chwili jego tworzenia oparto na standardach kształcenia dla kierunku studiów rolnictwo, następnie na efektach obszarowych KRK i charakterystykach PRK, są unowocześniane i doskonalone we współpracy z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi. Przejawem tych działań jest zmieniająca się oferta modułów specjalnościowych, stanowiących ok. 15% programu studiów, wynikająca z zapotrzebowania lokalnego rynku pracy. Zmniejszone nabory na studia powodują jednak, iż kształcenie odbywa się z reguły tylko na jednej specjalności. W ostatnich latach dominuje specjalność rolnictwo ekologiczne.

Jednostka prowadząca oceniany kierunek uwzględnia specyfikę regionu, w którym znaczna część społeczeństwa znajduje zatrudnienie w rolnictwie, zwykle w niedużych gospodarstwach, których właściciele mają skromne doświadczenie w funkcjonowaniu na konkurencyjnym rynku. Do interesariuszy zewnętrznych współpracujących z Zakładem Rolnictwa w zakresie kształtowania koncepcji i celów kształcenia na ocenianym kierunku należą: Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych w Słupi Wielkiej - Stacja Doświadczalna Oceny Odmian w Ciciborze Dużym, Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe Wola-Pasze Sp. z o.o. w Białej Podlaskiej, urzędy gmin typowo rolniczych, np. Urząd Gminy w Zalesiu, Urząd Gminy w Rokitnie. Koncepcja i program były konsultowane z właścicielami gospodarstw rolnych, przedsiębiorcami, specjalistami w zakresie produkcji rolnej oraz przedstawicielami administracji publicznej. Aby absolwent nabył kompetencje umożliwiające zrozumienie i wykorzystanie uwarunkowań produkcji rolnej w gospodarce rynkowej treści programowe na ocenianym kierunku obejmują szeroki zakres aspektów ekonomicznych produkcji rolnej. Przekazana wiedza i nabyte umiejętności praktyczne dają m.in. podstawy do założenia i prowadzenia własnej działalności produkcyjnej, gospodarczej, handlowej, doradczej lub usługowej w rolnictwie i sektorach z nim powiązanych.

Proces kształcenia na ocenianym kierunku jest monitorowany pod kątem adekwatności do potrzeb rynku pracy. Przyjęte efekty uczenia się są corocznie opiniowane przez podmioty zewnętrzne a treści kształcenia są aktualizowane również w oparciu o sugestie płynące z otoczenia. Informacje wykorzystywane w procesie doskonalenia koncepcji kształcenia są na bieżąco pozyskiwane także z obszaru praktyk zawodowych od pracodawców i studentów. W efekcie współpracy z interesariuszami zewnętrznymi w ostatnich latach zdecydowano m.in. o przejściu na profil praktyczny, jak również o utworzeniu dwóch nowych specjalności (*inżynieria produkcji żywności, behawiorystyka zwierząt*).

Jak deklaruje Uczelnia prowadząca oceniany kierunek studiów, efekty uczenia się są istotnym elementem w procesie dydaktycznym oraz w organizacji i realizacji procesu kształcenia. Sformułowano je kierując się strukturą kwalifikacji absolwenta, wynikającą z celów i koncepcji kształcenia oraz

rozwoju ocenianego kierunku. Są one zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz praktycznym profilem studiów, prowadząc do nadania studentom kompetencji w zakresie wiedzy, umiejętności i postaw społecznych, które umożliwiają z jednej strony zrozumienie procesów dotyczących produkcji rolniczej zgodnie z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju, a z drugiej strony pozwalają na zdobycie niezbędnej wiedzy i umiejętności praktycznych do prowadzenia działalności gospodarczej.

Ogółem sformułowano 49 kierunkowych efektów uczenia się, w tym 21 w zakresie wiedzy, 19 w zakresie umiejętności oraz 9 efektów dotyczących osiągania kompetencji społecznych. Efekty kierunkowe w zakresie wiedzy dotyczą zarówno wybranych aspektów z zakresu biologii, chemii i statystyki matematycznej, stanowiących podbudowę teoretyczną do zagadnień kierunkowych (efekty K_W01-KW03, K_W09), zagadnień z zakresu podstaw produkcji roślinnej i zwierzęcej (K_W05, K_W07, K_W08), jak i przede wszystkim zagadnień dotyczących wiedzy kierunkowej, obejmującej zasadniczo technologię produkcji roślinnej i zwierzęcej, wraz z uwarunkowaniami prawnymi i ekonomicznymi. Podobnie skonstruowane są efekty uczenia się w zakresie nabywanych umiejętności, które w większości dotyczą umiejętności praktycznych niezbędnych do prowadzenia działalności gospodarczej w rolnictwie. Ich osiągnięcie pozwala również na nabycie umiejętności uniwersalnych, związanych z prezentacją własnych poglądów i zrozumieniem poglądów innych (K_U03), przygotowaniem opracowań tematycznych (K_U17), komunikowaniem się w języku obcym na poziomie B2 (K_U18), planowaniem pracy własnej i współpracą w zespole (K_UP19). Wśród efektów uczenia się na ocenianym kierunku znalazły się również takie, które są szczególnie istotne z punktu widzenia osób funkcjonujących na rynku pracy, jak również działających na rynku produktów rolnych, w szczególności: K_W04: Zna regulacje prawne, ekonomiczne oraz aspekty etyczne obowiązujące w Polsce i Unii Europejskiej, niezbędne do prowadzenia działalności rolniczej oraz produkcji żywności i pracy ze zwierzętami; K_W18: Rozumie istotę i specyfikę rozwoju przedsiębiorczości w sektorze rolnictwa i jego otoczeniu; K_K01: Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, konieczności stałego aktualizowania wiedzy kierunkowej, podnoszenia kompetencji zawodowych oraz praktycznego i przedsiębiorczego działania; K_K02: Ma świadomość odpowiedzialności za pracę własną oraz gotowość podporządkowania się zasadom pracy w zespole i podnoszenia odpowiedzialności za wspólnie realizowane zadania. Potrafi określić priorytety służące realizacji określonego zadania praktycznego; K_K07: Rozumie potrzebę kreatywności i przedsiębiorczości w sektorze rolniczym, ma świadomość ryzyka i potrafi ocenić skutki wykonywanej działalności w zakresie szeroko rozumianego rolnictwa i środowiska. Biorąc pod uwagę treści poszczególnych efektów uczenia się można stwierdzić, że są one zgodne z wiedzą i umiejętnościami w zakresie nauk rolniczych i dyscypliny rolnictwo i ogrodnictwo oraz w mniejszym stopniu dyscypliny zootechnika i rybactwo.

Kierunkowe efekty uczenia się odniesiono do uniwersalnych charakterystyk PRK pierwszego stopnia oraz do charakterystyk II stopnia PRK typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego. Są one zgodne z poziomem 6 PRK, właściwym dla studiów pierwszego stopnia o charakterze inżynierskim. W opisie zakładanych efektów uczenia się uwzględniony jest pełny zestaw efektów prowadzących do nabycia kompetencji inżynierskich, określonych w części III załącznika do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 roku w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji. Kierunkowe efekty uczenia się pozwalają poznać i zrozumieć podstawowe procesy i rozwiązania techniczne stosowane w technologiach produkcji rolniczej oraz istotę i specyfikę rozwoju indywidualnej przedsiębiorczości w sektorze rolnictwa i jego otoczeniu. Ponadto pozwalają na nabycie umiejętności rozwiązywania praktycznych zadań inżynierskich, w tym stosowania właściwych technologii produkcji roślinnej i zwierzęcej wraz ze wstępną oceną ekonomiczną proponowanych

rozwiązań. Można jednak zauważyć, że w efektach uczenia się dotyczących wiedzy i umiejętności związanych bezpośrednio z kierunkiem studiów nadużywane jest słowo „podstawowe” (np. K_W06, W08, W10, W11-14, U06, U09). Z kolei w efekcie K_W01 jest mowa o zaawansowanej wiedzy dotyczącej wybranych aspektów z zakresu nauk przyrodniczych, pokrewnych, społecznych i humanistycznych. W zapisie PRK chodzi o podstawową wiedzę z zakresu dyscyplin naukowych stanowiących podstawy teoretyczne oraz o wiedzę szczegółową, a więc pogłębianą o wybrane zagadnienia, właściwe dla programu kształcenia na danym kierunku studiów. Ponadto efekty K_W16 („zna podstawowe pojęcia i zasady z zakresu projektowania zieleni”) i K_W19 („zna zasady zdrowego żywienia oraz przyczyny i skutki zaburzeń odżywiania; ma wiedzę z zakresu biotechnologii, toksykologii, bezpieczeństwa i higieny żywności”) odnoszą się przede wszystkim do kształcenia w ramach specjalności, odpowiednio: projektowanie terenów zielonych oraz inżynieria produkcji żywności. Sformułowanie efektów uczenia się dotyczących kształcenia praktycznego (K_WP20, K_WP21 oraz K_UP19), które odnoszą się tylko do podmiotu, w którym student odbywa praktykę stanowią zbyt wąskie podejście do wiedzy i umiejętności praktycznych. Chodziłoby raczej o szerszą grupę podmiotów gospodarczych z sektora rolnictwa i gospodarki żywnościowej, zgodnie z założonymi celami kształcenia, sylwetką i możliwościami przyszłej pracy absolwenta.

Rozwinięcie dokumentacji dydaktycznej w zakresie efektów uczenia się, stanowią karty modułów kształcenia albo karty przedmiotów (różne wzory sylabusów), dotyczące poszczególnych przedmiotów ujętych w planie studiów. Zawierają one cele przedmiotu (z reguły 3-4) oraz efekty uczenia się (z reguły 6-8) odnoszące się do efektów kierunkowych, zdefiniowanych dla całego programu kształcenia. Efekty dotyczące poszczególnych zajęć dydaktycznych powiązane z wymienionymi celami przedmiotu, treściami programowymi oraz metodami dydaktycznymi, a także ze sposobami oceny i weryfikacji ich osiągnięcia. Konstrukcja sylabusów dotycząca efektów uczenia się jest czytelna.

Kierunkowe i modułowe efekty uczenia się są sformułowane w sposób zrozumiały z użyciem wyrażen znajdujących się w zapisach Polskiej Ramy Kwalifikacji: zna i rozumie, potrafi, jest gotów do. W podobny sposób, zwięźle i zrozumiale, zostały opracowane efekty poszczególnych przedmiotów. Typowym przykładem poprawnych sformułowań i odniesień efektów uczenia się jest logiczny ciąg określeń używanych w efektach malejącej rangi: charakterystyki II stopnia PRK Kod P6S_WG: „zna i rozumie wybrane zagadnienia z zakresu wiedzy szczegółowej – właściwe dla programu kształcenia”, kierunkowy efekt uczenia się K_W12 „zna podstawowe zasady, metody i technologie stosowane w uprawie poszczególnych gatunków roślin pozwalające w pełni wykorzystać potencjał przyrodniczy”, efekt modułowy EK02 (przedmiot ogólna uprawa roli i roślin) „student, który zaliczył przedmiot umie scharakteryzować systemy rolnictwa, systemy uprawy roli, technologie uprawy roślin, ograniczanie agrofagów”. Spójność i jasny sposób sformułowania efektów uczenia powoduje, że są one sprawdzalne na podstawie systemu, obejmującego sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studentów w procesie kształcenia.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1 - kryterium spełnione

Uzasadnienie

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku rolnictwo, prowadzonym przez PSW w Białej Podlaskiej są w pełni zgodne ze strategią Uczelni na lata 2011-2020, według której głównym celem strategicznym jest kształcenie wysoko kwalifikowanych kadr dla potrzeb regionalnej i lokalnej gospodarki w typowo rolniczym regionie południowego Podlasia. Są one także zgodne z polityką jakości zakładającą

kształcenie młodzieży na wysokim poziomie, zgodnie z oczekiwaniami regionalnego i lokalnego zawodowego rynku pracy.

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku rolnictwo w PSW w Białej Podlaskiej są w pełni zgodne z dziedziną nauk rolniczych oraz dyscypliną rolnictwo i ogrodnictwo, do której kierunek został przyporządkowany w 100%. Obejmują również kształcenie z zakresu produkcji zwierzęcej, właściwe dla dyscypliny naukowej zootechnika i rybactwo.

Koncepcja i cele kształcenia na ocenianym kierunku uwzględniają postęp w sektorze rolnictwa i gospodarki żywnościowej, w tym nowoczesne trendy postępu biologicznego i agrotechnicznego oraz rozwoju technicznego, zgodnie z zapotrzebowaniem zmieniającego się, zawodowego rynku pracy.

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku rolnictwo w PSW w Białej Podlaskiej są unowocześniane i doskonalone we współpracy z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi.

Kierunkowe efekty uczenia oraz efekty odnoszące się do grup zajęć dydaktycznych są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz praktycznym profilem studiów, pozwalając na zdobycie niezbędnej wiedzy i umiejętności praktycznych do prowadzenia działalności gospodarczej w obszarze rolnictwa i gospodarki żywnościowej, zgodnie ze stanem praktyki i potrzebami zawodowego rynku pracy.

Efekty uczenia się są zgodne z uniwersalnymi charakterystykami PRK pierwszego stopnia oraz charakterystykami II stopnia PRK typowymi dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego na poziomie 6 PRK, właściwym dla studiów pierwszego stopnia o charakterze inżynierskim. W opisie zakładanych efektów uczenia się uwzględniony jest pełny zestaw efektów prowadzących do uzyskania kompetencji inżynierskich.

Efekty uczenia się pozwalają na opanowanie języka obcego oraz nabycie umiejętności społecznych niezbędnych do prowadzenia działalności gospodarczej i społecznej w rolnictwie i jego otoczeniu. Są spójne, jasno sformułowane i sprawdzalne na podstawie systemu weryfikacji i oceny stopnia ich osiągnięcia.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Treści programowe ocenianego kierunku studiów rolnictwo prowadzonego przez Państwową Szkołę Wyższą im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej są zgodne z efektami uczenia się, adekwatne do celów i koncepcji kształcenia oraz sylwetki absolwenta, kształconego z myślą o potrzebach nowoczesnego rolnictwa i gospodarki żywnościowej. Oceniany program studiów ma czytelną strukturę i dobrze koresponduje z zakładaną sylwetką absolwenta kierunku jako specjalisty w zakresie technologii produkcji rolniczej, zwłaszcza roślinnej, posiadającego przygotowanie do samodzielnego prowadzenia gospodarstwa rolnego oraz do pracy w administracji rządowej i samorządowej, w

usługach i doradztwie rolniczym, przedsiębiorstwach otoczenia rolnictwa i zakładach przetwórczych. Jednocześnie absolwent studiów I stopnia na kierunku rolnictwo jest w pełni przygotowany do podjęcia studiów drugiego stopnia.

Treści programowe są ukierunkowane głównie na potrzeby regionalnego i lokalnego rynku pracy, kształtowane na podstawie współpracy z interesariuszami zewnętrznymi oraz na podstawie opinii interesariuszy wewnętrznych. W pełni uwzględniają one wiedzę i umiejętności w zakresie nauk rolniczych i dyscypliny rolnictwo i ogrodnictwo jako wiodącej oraz zootechnika i rybactwo oraz aktualny stan praktyki w sektorze rolniczym. Treści programowe są pogrupowane w klasyczne moduły dotyczące kształcenia ogólnego, podstawowego, kierunkowego oraz specjalistycznego. Proporcje między tymi modułami są prawidłowe. Kształcenie ogólne obejmuje następujące przedmioty: *technologie informacyjne, język obcy, wychowanie fizyczne*, przedmioty humanistyczne i społeczne – *ekofilozofia, pedagogika z elementami psychologii, grafika inżynierska, ergonomia i BHP*. W planach studiów przygotowanych przez uczelnię w module kształcenia ogólnego zamieszczono także *biochemię oraz ekologię i ochronę przyrody*. W ramach kształcenia podstawowego uwzględniono *botanikę, statystykę matematyczną, ekonomię, chemię, genetykę, mikrobiologię oraz fizjologię roślin i ochronę środowiska*. Najliczniejszą grupę stanowią treści kształcenia kierunkowego, które obejmują łącznie z praktykami zawodowymi około 65% programu studiów, w tym następujące przedmioty: *agrometeorologia, agroekologia, technika rolnicza, chemia rolna, gleboznawstwo, ogólna uprawa roli i roślin, podstawy rozrodu i fizjologii zwierząt, łąkarstwo, doradztwo rolnicze, żywienie zwierząt i paszoznawstwo, hodowla roślin i nasiennictwo, ekonomika i organizacja rolnictwa, rachunkowość, integrowana ochrona roślin, szczegółowa uprawa roślin, chów zwierząt, podstawy warzywnictwa i sadownictwa, przechowywanie produktów roślinnych, entomologia stosowana, zoohigiena z podstawami weterynarii*, 4 przedmioty kierunkowe do wyboru spośród 12 oraz *seminaria dyplomowe*. Dobór treści programowych w zakresie kształcenia kierunkowego odpowiada efektom uczenia się prowadzącym do nabycia przez studentów pełnego zestawu kompetencji inżynierskich, a tym samym umożliwia studentom osiągnięcie tych kompetencji. Osiąganie kompetencji inżynierskich w zakresie wiedzy i umiejętności odbywa się podczas wszystkich zajęć kierunkowych, zwłaszcza z zakresu *techniki rolniczej, ogólnej uprawy roli i roślin, szczegółowej uprawy roślin, chowu zwierząt, ekonomiki i organizacji rolnictwa*, a także podczas praktyki zawodowej. Uzupełnienie programu studiów stanowią cztery moduły specjalnościowe, realizowane począwszy od IV semestru studiów w wymiarze 29 ECTS. Obejmują one treści programowe z zakresu *rolnictwa ekologicznego*, poszerzające wiedzę i umiejętności z zakresu klasycznej technologii produkcji rolniczej m.in. o technologie proekologiczne, ocenę jakości i certyfikację produktów ekologicznych oraz zagadnienia dotyczące odnawialnych źródeł energii. Jest to specjalność realizowana w PSW w Białej Podlaskiej w ostatnich latach. Ponadto w ofercie figurują następujące specjalności: realizowana we wcześniejszych naborach specjalność *projektowanie terenów zielonych*, a także wprowadzone począwszy od naboru w roku akademickim 2018/19 – *inżynieria produkcji żywności oraz behawiorystyka zwierząt*. Biorąc pod uwagę odpowiedni wymiar treści specjalistycznych, które stanowią około 15% programu kształcenia, można je uznać za cenny moduł poszerzający wiedzę, umiejętności i kompetencję z zakresu rolnictwa i gospodarki żywnościowej.

Treści programowe mają charakter kompleksowy zapewniający nabycie wiedzy, umiejętności i kompetencji zgodnie z sylwetką absolwenta, w pełni przygotowanego do różnorodnych zadań gospodarczych, społecznych, doradczych i edukacyjnych w rolnictwie. Treści programowe zapewniają uzyskanie wszystkich kierunkowych efektów uczenia się, jednak efekty K_W16 („zna podstawowe pojęcia i zasady z zakresu projektowania zieleni”) i K_W19 („zna zasady zdrowego żywienia oraz

przyczyny i skutki zaburzeń odżywiania; ma wiedzę z zakresu biotechnologii, toksykologii, bezpieczeństwa i higieny żywności”) mogą być w pełni uzyskane tylko przez studentów specjalności, odpowiednio: *projektowanie terenów zielonych* oraz *inżynieria produkcji żywności*. Studiujący inne specjalności uzyskują je poprzez realizację zajęć do wyboru dotyczących podstaw aranżacji terenów zielonych oraz bezpieczeństwa żywnościowego, a w ograniczonym zakresie w wyniku realizacji przedmiotu łąkarstwo oraz przechowywalnictwo produktów roślinnych. Kształcenie na kierunku rolnictwo w PSW w Białej Podlaskiej odbywa się na studiach pierwszego stopnia o profilu praktycznym wyłącznie w formie stacjonarnej. Konstruując program i plan studiów zastosowano rozwiązania zgodne z obowiązującymi przepisami prawa. Studia kończą się nadaniem tytułu zawodowego inżyniera, trwają zatem przez siedem semestrów, a łączny nakład pracy mierzony liczbą punktów ECTS konieczny do ukończenia studiów wynosi 210 – w poszczególnych semestrach od 28-30 (semestry zimowe) do 31-32 (semestry letnie). Nakład pracy niezbędny do uzyskania efektów uczenia się w ramach poszczególnych przedmiotów został poprawnie oszacowany. Najwięcej nakładu pracy wymaga osiągnięcie efektów kształcenia w ramach *praktyki zawodowej* (36 ECTS) oraz przedmiotów: *ogólna uprawa roli i roślin, integrowana ochrona roślin i szczegółowa uprawa roślin* (po 6 ECTS). Są to zajęcia zapewniające wiedzę i umiejętności, dotyczące technologii produkcji roślinnej.

Określona w programie studiów łączna liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów wynosi 3237 i jest wystarczająca dla osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się. Również liczba godzin zajęć przypisana do poszczególnych zajęć zapewnia osiągnięcie celów kształcenia. W przypadku zajęć z zakresu kształcenia kierunkowego wynosi ona od 51 do 81 godzin, obejmując również zajęcia terenowe. Liczba punktów ECTS uzyskiwana w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów jest zgodna z wymogami, ponieważ wynosi 127 ECTS, a więc stanowi 60,5% liczby wymaganej do uzyskania tytułu zawodowego. Osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się jest możliwe dzięki prawidłowej sekwencji zajęć obejmującej logiczną kolejność: kształcenie ogólne, kształcenie podstawowe, a następnie kształcenie kierunkowe i równoległe specjalnościowe. Również odpowiedni jest dobór poszczególnych form zajęć i proporcje w poszczególnych formach. Nie licząc praktyk zawodowych, wykłady w planie studiów wynoszą 784 godziny (34,4%), ćwiczenia audytoryjne 842 godziny (37,0%), laboratoria i lektoraty 555 godzin (24,4%), a zajęcia praktyczne realizowane w terenie 96 godzin (4,2%). Dominują więc aktywne formy zajęć, zgodne z charakterem studiów inżynierskich i profilem praktycznym. Poszczególne formy zajęć zostały także prawidłowo zaplanowane w odniesieniu do poszczególnych przedmiotów, laboratoria dotyczą, obok lektoratów i przedmiotów wymagających techniki komputerowej, *chemii, botaniki, biochemii, gleboznawstwa, fizjologii roślin, chemii rolnej, hodowli roślin i nasiennictwa*, a zajęcia terenowe 16 przedmiotów kształcenia kierunkowego, w tym wszystkich kluczowych pod względem struktury kwalifikacji absolwenta.

Konstrukcja planu i programu studiów umożliwia wybór zajęć, pozwalając studentom na elastyczne kształtowanie własnej ścieżki kształcenia. Liczba punktów ECTS, które student uzyskuje w ramach zajęć wybieranych daleko przekracza wymagane 30% liczby punktów ECTS i szacowane jest przez twórców programu aż na 102 ECTS, co stanowi ponad 48% łącznej wartości. Do zajęć wybieralnych zaliczono: *praktyki zawodowe* 36 ECTS, moduły specjalnościowe 29 ECTS, cztery moduły wyboru przedmiotów na II, IV, V, VII semestrze studiów o łącznej wartości 8 ECTS, *seminaria dyplomowe*, w tym przygotowanie pracy dyplomowej i do egzaminu dyplomowego 21 ECTS, *język obcy* 8 ECTS. Weryfikując treści programowe w/w modułów zespół oceniający jest zdania, że praktyki zawodowe nie mogą być zaliczane do przedmiotów do wyboru, ponieważ ich programy mają charakter obligatoryjny dla

wszystkich studentów. Rekomenduje się ewentualne wydzielenie praktyki specjalistycznej w wymiarze 1/3 całości, która umożliwi zaliczenie jej do modułów wybieralnych. Pominięcie praktyki zawodowej w zestawie zajęć do wyboru powoduje redukcję modułów wybieralnych ze 102 do 66 ECTS (z 48 do 31% całości programu), a więc nadal spełniony jest wymóg co najmniej 30% udziału tych zajęć. Udział zajęć kształtujących umiejętności praktyczne, zgodnie z wymogami studiów prowadzonych na profilu praktycznym, przekracza wymagane 50% całkowitej liczby punktów ECTS i wynosi 127, czyli ponad 60% całkowitej wartości wymaganej do ukończenia studiów. Zajęcia te są poprawnie dobrane z wyraźną dominacją przedmiotów kierunkowych, kształtujących umiejętności zawodowe, niezbędne w sektorze rolnictwa i gospodarki żywnościowej.

Plan studiów obejmuje zajęcia poświęcone kształceniu w zakresie znajomości języka obcego, który jest realizowany na pierwszych czterech semestrach studiów w łącznym wymiarze 120 godzin (8 ECTS). Według sylabusu realizacja programu umożliwia opanowanie języka obcego na poziomie B2 zgodnie z Europejskim Opisem Kształcenia Językowego w zakresie języka ogólnego oraz specjalistycznego. Aktualnie realizowany jest lektorat z języka angielskiego.

Plan studiów obejmuje również zajęcia z dziedziny nauk humanistycznych i społecznych, którym przyporządkowano aż 28 ECTS, a więc wielokrotnie więcej w stosunku do wymaganych 5 ECTS. Jednak wyliczenie to wydaje się zawyżone. W przedłożonym programie do tej grup przedmiotów zaliczyć można bez zastrzeżeń tylko pedagogikę z elementami psychologii – 2 ECTS, ekofilozofię – 1 ECTS i ekonomię – 2 ECTS.

Metody kształcenia stosowane na ocenianym kierunku studiów rolnictwo, prowadzonym przez PSW w Białej Podlaskiej, są adekwatne do celów kształcenia oraz profilu praktycznego. Stanowią one pochodną proporcji liczby godzin zajęć realizowanych w poszczególnych ich formach. Dominuje forma aktywna, obejmująca różnorodne zajęcia ćwiczeniowe o charakterze audytoryjnym oraz specjalistycznym, wśród których odbywają się przede wszystkim ćwiczenia laboratoryjne, a także projektowe, terenowe i seminaryjne. Dominacja aktywnych form zajęć sprzyja osiąganiu przez studentów efektów uczenia się przede wszystkim w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych oraz jest w pełni zgodna z profilem praktycznym oraz z celami kształcenia i sylwetką absolwenta, posiadającego przygotowanie do prowadzenia wszechstronnej działalności, głównie gospodarczej, w sektorze rolniczym.

Podczas zajęć dydaktycznych stosowane są różnorodne, specyficzne dla kierunku studiów rolnictwo, zorientowane na studentów, uwzględniające najnowsze osiągnięcia dydaktyki akademickiej, metody wielostronnego nauczania oparte na przyswajaniu wiedzy, samodzielnym dochodzeniu do wiedzy oraz poprzez uczestnictwo w wykładach, ćwiczeniach, laboratoriach i zajęciach praktycznych. Metody te sprzyjają samodzielności studentów i pełnienia aktywnej roli w procesie uczenia się. Stosuje się powszechnie metody kształcenia polegające na wykonywaniu czynnościowych zadań laboratoryjnych, projektów indywidualnych i grupowych, referatów, prezentacji oraz badań terenowych. Znaczna część zajęć ćwiczeniowych, w tym głównie laboratoryjnych i projektowych, opiera się na pracy własnej studentów i rozwiązywaniu zadań, z którymi spotkają się na zawodowym rynku pracy. Podczas wykonywania ćwiczeń specjalistycznych studenci nabywają umiejętności obsługi urządzeń badawczych, co może być przydatne zarówno podczas wykonywania prac dyplomowych, jak również w przyszłej pracy zawodowej. Ćwiczenia terenowe dają możliwość samodzielnej obserwacji lub wykonania zadań praktycznych, prowadząc do nabycia umiejętności obsługi urządzeń i narzędzi stosowanych w technologiach rolniczych. Są one prowadzone poza siedzibą Uczelni, w Stacji Doświadczalnej Oceny Odmian w Ciciborze Dużym, Rolniczym Zakładzie Doświadczalnym IUNG-PIB w Kępie-Osinach, PPHU Wola-Pasze Sp. z o.o. w Białej Podlaskiej, Instytucie Uprawy Nawożenia i

Gleboznawstwa-Państwowym Instytucie Badawczym w Puławach, Stadninie Koni w Janowie Podlaskim, Stacji Hodowli i Unasienniania Zwierząt w Bydgoszczy - placówce terenowej w Białce, firmie Wipasz S.A. w Międzyrzecu Podlaskim, ośrodku jeździeckim stajnia Rudka w Czosnówce. Ocena doboru i efektywności metod kształcenia w ramach zajęć terenowych, dokonana podczas wizytacji na podstawie szczegółowo przygotowanych zestawień obejmujących 16 przedmiotów po 6 godzin wykazała, że są one w pełni poprawne. Jednak zapis w większości sylabusów "poznanie problematyki przedmiotu w terenie" powinien ulec uszczegółowieniu. Metody kształcenia, które stosuje się podczas realizacji kształcenia na ocenianym kierunku wpływają korzystnie na możliwość nabywania umiejętności praktycznych na ćwiczeniach laboratoryjnych, polegających na m.in. wykonywaniu pomiarów, prezentowaniu wyników i wyciąganiu wniosków. Zajęcia laboratoryjne (mikrobiologia, chemia, biochemia, fizjologia roślin) prowadzone są w specjalistycznych laboratoriach. Prowadzi się je również w pracowniach komputerowych z wykorzystaniem zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych. Przykładem może być przedmiot *statystyka matematyczna*, podczas którego wykorzystane jest specjalistyczne oprogramowanie służące do obróbki i analizy danych - Statistica. Państwowa Szkoła Wyższa w Białej Podlaskiej posiada platformę Moodle, umożliwiającą e-learning. Stosowane metody kształcenia w formie tradycyjnych lektoratów, podczas których dominuje konwersacja i aktywne ćwiczenia gramatyczne, sprzyjają uzyskaniu przez studentów kompetencji w zakresie opanowania języka obcego co najmniej na poziomie B2, właściwym dla studiów pierwszego stopnia. Scharakteryzowane powyżej metody kształcenia zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się prowadzących do nabycia pełnego zestawu kompetencji inżynierskich. Metody kształcenia zwłaszcza na zajęciach ćwiczeniowych i seminaryjnych, a także konsultacje pracowników pozwalają na indywidualne podejście do potrzeb studentów. Powszechną praktyką jest również stosowanie indywidualizacji studiowania poprzez możliwość wyboru specjalności (ograniczoną z powodu zbyt małej liczby studentów) oraz możliwość wyboru promotora i tematu pracy dyplomowej. Stosowane metody dydaktyczne umożliwiają dostosowanie procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnościami, jak również realizację indywidualnych ścieżek kształcenia. Zgodnie z zapisami Regulaminu Studiów PSW w Białej Podlaskiej, studenci kierunku rolnictwo mogą studiować w ramach indywidualnej organizacji studiów. Zgodę na indywidualną organizację studiów udzielana jest studentom, którzy posiadają orzeczenie o niepełnosprawności, reprezentują uczelnię na poziomie co najmniej krajowym, równolegle studiują na innych kierunkach studiów, znajdują się w szczególnie trudnych, udokumentowanych sytuacjach życiowych, osiągają bardzo dobre wyniki w nauce, uczestniczą w wymianie międzynarodowej, a także – studentkom w ciąży lub studentom wychowującym dzieci. W roku akademickim 2019/2020 z indywidualnej organizacji zajęć korzystało 8 studentów kierunku rolnictwo. Szczególne zasady odbywania studiów dotyczą studentów z niepełnosprawnościami. Osobą odpowiedzialną za organizację toku studiów osób z niepełnosprawnościami jest Prorektor ds. międzynarodowych. Jego zadaniem jest wszechstronna pomoc studentom z niepełnosprawnościami w zakresie organizacji i realizacji procesu dydaktycznego, w tym dostosowania warunków odbywania studiów do rodzaju i stopnia niepełnosprawności. Na rzecz studentów z niepełnosprawnościami działa również pełnomocnik ds. studentów niepełnosprawnych. Dla potrzeb studentów niepełnosprawnych działa punkt konsultacyjny, są wydzielone strefy parkowania, istnieje dostęp do wind, przystosowanych toalet, dostosowanych wyjść ewakuacyjnych, pracowni komputerowych z dedykowanym oprogramowaniem oraz urządzeniami wskazującymi. W wybranych salach wykładowych przygotowane są specjalne podesty dla wózków inwalidzkich, Uczelnia posiada również schodofazy oraz specjalnie przystosowane stanowisko w bibliotece.

W programie studiów na ocenianym kierunku, zgodnie z wymogami obowiązującymi dla studiów o profilu praktycznym, uwzględniono 6-miesięczne praktyki zawodowe, których celem jest umożliwienie studentom poszerzenia wiedzy i umiejętności zdobytych w trakcie studiów oraz nabycie nowych kompetencji. Zasady dotyczące realizacji praktyk na ocenianym kierunku dla studentów z naboru 2019/2020 i późniejszych określają: Regulamin Praktyk PSW w Białej Podlaskiej (Zarządzenie Rektora nr 79/2019 z dnia 30 września 2019 roku) oraz Programy praktyki kierunkowej I, Program praktyki kierunkowej II i Program praktyki zawodowej kierunku rolnictwo dla poszczególnych roczników. Regulamin określa szczegółowo procedurę przygotowania do odbycia praktyk, sam proces realizacji i również weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się wraz z określeniem terminarza oraz osób odpowiedzialnych za realizację poszczególnych etapów. Student zobowiązany jest do zrealizowania 960 godzin / 36 ECTS; podzielone na 3 równe części po 320 godzin/12 ECTS, przypisane odpowiednio do II, IV i VI semestru. Godziny są liczone zgodnie z orzeczeniem PKA nr 3, wyliczenie ECTS jest zgodne z obowiązującymi regulacjami, a umiejscowienie w planie studiów uzasadnione merytorycznie i organizacyjnie.

Studenci z wcześniejszych naborów realizują wersje programu praktyki zawodowej uwzględniające dotychczasowe regulacje odnośnie wymogów nałożonych na praktyki zawodowe (m.in. w wymiarze godzin 480 ECTS, podziale na 2 części godziny: 160/320 przy określonych efektach kształcenia).

Na poziomie Uczelni obowiązuje Procedura P6: "Organizacja praktyk zawodowych", w której określono szczegółowe zasady realizacji praktyk zawodowych oraz wyboru uczelnianego opiekuna praktyk (z precyzyjnym określeniem trybu wyboru i kryteriów, jakie musi spełniać opiekun); podmioty gospodarcze, do których można kierować praktykantów, wymogi formalne dopuszczenia studenta do praktyki; organizację i nadzór nad przebiegiem praktyki, tryb weryfikacji efektów uczenia się; ewaluację systemu praktyk oraz wykorzystanie informacji od pracodawców i praktykantów do poprawy systemu praktyk i całokształtu kształcenia na ocenianym kierunku. W programach poszczególnych części praktyki zawodowej realizowanej na ocenianym kierunku określono formę zajęć i zakres zadań realizowanych przez praktykanta w zakładzie pracy. Doprecyzowano również warunki zaliczania praktyki poza Uczelnią.

W związku z pandemią na podstawie zarządzenia Rektora nr 55/2020 wydłużono termin zaliczenia praktyk zawodowych, jednak nie później, niż do dnia 30 września 2020 r., przy zachowaniu odpowiedniej procedury, po opinii opiekuna praktyk i za zgodą prorektora ds. kształcenia i studentów. Sekcja Praktyk Studenckich i Biura Karier wystosowała do wszystkich podmiotów, z którymi były podpisane porozumienia w sprawie praktyk prośbę o umożliwienie realizacji praktyk w formie zdalnej. Natomiast w zarządzeniu nr 101/2020 Rektora PSW w sprawie: organizacji zajęć dydaktycznych i wymogów dotyczących bezpieczeństwa studentów i pracowników w semestrze zimowym roku akademickiego 2020/2021 „...dopuszcza się prowadzenie ..., praktyk, w trybie zdalnym.” Ponadto, "opiekun praktyk w porozumieniu z kierownikiem zakładu może zaproponować inny sposób realizacji efektów uczenia się (np. zajęcia symulowane prowadzone przez kadrę akademicką, albo projekty praktyczne realizowane przez studentów pod nadzorem nauczycieli akademickich)."

Na ocenianym kierunku dla praktyki zawodowej przypisano następujące efekty uczenia się, takie jak (dla wszystkich 3 części praktyki: K_WP20: Zna strukturę organizacyjną podmiotu, w którym odbywa praktykę. Posiada znajomość aktów prawa wewnętrznego, wykorzystywanych w codziennej działalności podmiotu, w którym odbywa praktykę; K_WP21: Posiada wiedzę na temat uplasowania podmiotu, w którym odbywa praktykę w sektorze rynku, zna specyfikę bliższego i dalszego otoczenia podmiotu; K_UP19: Potrafi zaplanować pracę własną oraz współpracować z członkami zespołu pracowniczego przy wykonywaniu czynności zawodowych, nawet o złożonym charakterze, w

podmiocie, w którym realizuje praktykę. Ponadto dla praktyki kierunkowej I i II przewidziano efekt: K_KP01: Student ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, konieczności stałego aktualizowania wiedzy kierunkowej, podnoszenia kompetencji zawodowych oraz praktycznego i przedsiębiorczego działania. Natomiast dla praktyki zawodowej (na VI semestrze) efekt K_KP08: Umie przewidzieć konsekwencje podejmowanych działań w odniesieniu do postawionych celów podmiotu, w którym odbywa praktykę, myśli i działa w sposób przedsiębiorczy.

Cel i koncepcja praktyk zawodowych są zgodne z efektami uczenia się przypisanymi do pozostałych zajęć na ocenianym kierunku z tym, że rekomenduje się dopracowanie efektów uczenia się przypisanych do praktyk, tak by uwzględnione były wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne o charakterze uniwersalnym, a nie jedynie w odniesieniu do podmiotu przyjmującego na praktykę.

W programie praktyk uwzględnia się dość ogólne ujęcie treści: "Student poznaje specyfikę, zasady organizacji i funkcjonowania zakładu pracy, w którym odbywa praktykę oraz zapoznaje się z przepisami BHP, wykonuje zadania zlecone przez zakładowego opiekuna praktyk. Treści powinny być zgodne z zakładanymi dla kierunku rolnictwo efektami uczenia się." Takie ujęcie może pozostawiać zbyt dużą dowolność w doborze obowiązków powierzanych praktykantowi przez podmiot przyjmujący na praktykę. W związku z tym rekomenduje się uzupełnienie programu praktyki zawodowej o szczegółowe treści, z uwzględnieniem poszczególnych obszarów produkcji rolnej, aktywności podmiotów otoczenia rolnictwa i administracji związanej z rolnictwem.

Za sprawowanie nadzoru dydaktycznego oraz prawidłowy przebieg praktyki odpowiada uczelniany opiekun praktyk, mianowany przez rektora wg kryteriów wymienionych w procedurze P6 WSZJK. Oprócz tego, wsparcie w realizacji praktyk jest udzielane przez kierunkowego opiekuna praktyk. Opiekunowie powinni spełniać określone warunki, dotyczące doświadczenia w pełnieniu funkcji opiekuna praktyk, doświadczenia zawodowego zdobyte poza Uczelnią, prowadzenia zajęć dydaktycznych związanych z kierunkiem studiów oraz okresu zatrudnienia w Uczelni. Zakres obowiązków uczelnianego opiekuna praktyk jest określony w Regulaminie Praktyk PSW i obejmuje m.in. zapoznanie studentów z zasadami odbywania i zaliczania praktyk, hospitacja praktyk oraz współpracy z opiekunami zakładowymi.

Sekcja Praktyk Zawodowych i Biuro Karier prowadzi bardzo dobry serwis internetowy o praktykach. Uczelnia posiada udostępnioną na stronie internetowej bazę zakładów pracy, podlegającą cyklicznej aktualizacji, z której studenci mogą wybrać miejsce realizacji praktyk. Na stronie znajdują się wszystkie niezbędne informacje oraz wzory dokumentów związanych z realizacją praktyk. W sylabusach praktyk zawodowych uwzględniono wszystkie niezbędne informacje odnośnie tego modułu kształcenia. W dokumentacji praktyk dostępnej również dla pracodawcy zawarto komplet informacji o celach, efektach uczenia się, treściach i programie praktyk, formach zaliczenia wraz z kryteriami oceny. Dzięki temu, przyjmujący na praktykę pracodawca zna oczekiwania Uczelni odnośnie praktyki. Przed rozpoczęciem realizacji praktyk uczelniany opiekun praktyk wraz z pracownikiem SPSBK organizują spotkanie ze studentami i informują o wymogach regulaminu i programu praktyk, obowiązujących procedurach i zasadach odbywania praktyk, wymaganej dokumentacji praktyk, efektach uczenia się oraz warunkami i trybem zaliczenia przedmiotu. Ponadto, prezentowane są rekomendowane gospodarstwa i jednostki otoczenia rolnictwa, umożliwiające osiągnięcie zakładanych dla praktyk efektów uczenia się.

W programie praktyk na ocenianym kierunku określono kryteria doboru miejsc praktyk z określeniem profilu jednostek oraz czynności realizowanych przez praktykanta. Miejscami odbywania praktyk mogą być gospodarstwa i przedsiębiorstwa rolne, instytucje obsługi rolnictwa, urzędy administracji państwowej lub samorządowej oraz instytucje publiczne, które prowadzą działalność w obszarze

zgodnym z programem studiów. Spełniając określone w dokumencie „Program Praktyk” warunki student może odbywać praktykę również za granicą. W doborze miejsc praktyk dla studentów ocenianego kierunku wykorzystuje się informacje pozyskane w „Kwestionariuszu ankiety dla pracodawcy” (Załącznik 12 do WSZJK (P8) oraz „Kwestionariuszu ankiety - ocena praktyki zawodowej przez studenta” (Załącznik 13 do WSZJK (P9)). Pracodawca przed przyjęciem studenta na praktykę weryfikuje możliwość osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych dla danej praktyki w zakładzie pracy. Miejsce odbywania praktyki musi zostać zaakceptowane przez uczelnianego opiekuna praktyk zgodnie z drukiem Deklaracji Załącznik 11 do WSZJK (P6) – Deklaracja praktyk. Warunkiem akceptacji jest możliwość osiągania efektów uczenia się przypisanych do praktyki.

Uczelnia zawarła liczne porozumienia dot. praktyk, m.in. z jednostkami samorządu terytorialnego i administracji rządowej (Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Lubelski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Korńskowoli, Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych w Cichorzu Dużym, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie, Delegatura w Białej Podlaskiej,) oraz producentami rolnymi i z sektora agrobiznesu (firmy paszowe, przetwórcze, czy produkcyjno-handlowe, np. Przedsiębiorstwo Rolno-Handlowe Konstantynów spółka z o.o, P.H.U Agrotechnika Maszyny Rolnicze Krzysztof Laszuk, Spółdzielnię Mleczarską MLEKOVITA, VIVAI MAZZONI POLSKA sp. z o.o.). Dzięki temu, praktyki zawodowe na ocenianym kierunku realizowane są w podmiotach, których infrastruktura i wyposażenie pozwalają osiągnąć zamierzone efekty uczenia się. Praktykę można odbywać (etapowo) w kilku podmiotach gospodarczych lub urzędach. Opiekunowie praktyk wymagają od studentów, by każda część praktyki była realizowana w innym podmiocie. Rekomenduje się sformalizowanie kwestii zróżnicowania miejsc praktyk, z których korzysta student z podziałem na gospodarstwa rolne, przedsiębiorstwa z otoczenia rolnictwa i organa administracji, tak by zagwarantować możliwe pełne wykorzystanie potencjału dydaktycznego praktyki zawodowej na ocenianym kierunku.

Kontrola przebiegu praktyki polega na przeprowadzeniu rozmowy telefonicznej, kontakcie mailowym opiekuna uczelnianego z opiekunem zakładowym lub na wizytacji miejsca pracy. Z rozmowy lub wizyty sporządzana jest notatka. W roku akad. 2019/20 przeprowadzono hospitację praktyk w przedsiębiorstwach, m.in. w PPHU „WOLA - PASZE” i Firmie FOKUS.

W trakcie praktyki student obowiązany jest do prowadzenia dziennika praktyk, w którym notuje szczegółowo wykonywane zadania. Student powinien również zdobyć i udokumentować informacje na temat podmiotu gospodarczego, w którym realizowana jest praktyka.

Zakładowy opiekun praktyki ocenia stopień osiągnięcia każdego z zakładanych efektów uczenia się na karcie weryfikacji efektów uczenia się wg. załączonych pod tabelą kryteriów oraz wystawia opinię i ocenę pracy praktykanta. Zakładowy opiekun praktyk może podać również inne metody weryfikacji efektów uczenia się wynikające ze specyfiki praktyki w zakładzie pracy. Praktykę zalicza uczelniany opiekun praktyk w oparciu o dokumenty wskazane w regulaminie praktyk. Praktyka zaliczana jest na ocenę na podstawie: dziennika praktyk, karty weryfikacji efektów uczenia się oraz opinii zakładowego opiekuna praktyk, w którym student realizował praktykę. Uczelniany opiekun praktyk może wskazać inne dokumenty, niż te zawarte w regulaminie, wyszczególnione w programie praktyk na danym kierunku studiów i specjalności. W dokumentacji praktyk szczegółowo określono warunki uzyskania określonych ocen z praktyk. Od roku akad. 2020/21 w trybie zaliczenia modułu uwzględnia się również rozmowę z uczelnianym opiekunem praktyk ukierunkowaną na weryfikację osiągniętych przez studenta efektów uczenia się. Ocena osiągnięcia efektów uczenia się dokonywana przez opiekuna ma charakter kompleksowy i odnosi się do każdego z zakładanych efektów. Udostępnione zespołowi

dzienniki praktyk zawierają szczegółowe wpisy odnośnie wszystkich wykonywanych czynności w ramach praktyk.

Ze względu na liczne uwagi studentów dotyczące utrudnień w realizacji praktyk w okresie letnim wynikających ze wzmożonych prac w rodzinnych gospodarstwach rolnych wprowadzono możliwość odbywania części części praktyki (nie więcej niż połowę obowiązkowych godzin) we własnym gospodarstwie rolnym lub gospodarstwie należącym do jego rodziców pod warunkiem spełnienia ściśle określonych kryteriów. W szczególności gospodarstwo powinno mieć co najmniej 5,0 ha użytków rolnych i oferować możliwości osiągnięcia efektów przypisanych do praktyki, co potwierdza się zaświadczeniem z Urzędu Gminy. Istnieje również możliwość zaliczenia wykonywanej pracy bądź prowadzonej działalności gospodarczej, jako zdobywanie umiejętności praktycznych, jeżeli student udokumentuje rolnicze doświadczenie zawodowe lub prowadzenie rolniczej działalności gospodarczej, w okresie nie krótszym, niż czas trwania praktyki określony programem studiów. Rodzaj wykonywanej pracy bądź prowadzonej działalności gospodarczej musi być zgodny z programem praktyk i umożliwiać osiągnięcie zakładanych dla praktyk efektów uczenia się. W odniesieniu do praktyki zawodowej rekomenduje się dostosowanie warunków uwzględniania efektów uczenia się osiągniętych przez studenta w ramach pracy zawodowej do orzeczenia PPKA nr 4 z 2020 roku.

Całokształt praktyk zawodowych przewidzianych w programie studiów na ocenianym kierunku podlega procesowi doskonalenia na poziomie Uczelni. I tak, kierunek uczestniczył w programie praktyk zawodowych w Państwowych Wyższych Szkołach Zawodowych, mającym na celu wypracowanie jednolitego sposobu prowadzenia sześciomiesięcznych praktyk zawodowych dla wyższych szkół zawodowych. Praktyki w ramach projektu zrealizowało 31 studentów kierunku rolnictwo. Wypracowano przy tym określone reguły i procedury, które są obecnie stosowane na praktykach zawodowych.

Wraz z przejściem na profil praktyczny zwiększono wymiar godzin praktyk z 480 na 960. Ponadto, od roku akad. 2018/19 został wprowadzony zał. nr 3 do Regulaminu praktyk – potwierdzenie możliwości realizacji efektów kształcenia/uczenia się (nazewnictwo w zależności od naboru), celem uporządkowanego weryfikowania możliwości osiągnięcia zakładanych efektów w jednostce przyjmującej na praktyki. Natomiast od roku akad. 2019/20 wprowadzono nowy, rozbudowany wzór dziennika praktyk. W 2020 roku wprowadzono nowe procedury, ukierunkowane na pozyskanie informacji dot. organizacji praktyk: P7 - Opinia pracodawcy na temat programu praktyk oraz przygotowania studenta do wykonywania zawodu i P8 - Ocena praktyki zawodowej przez studenta. P7 określa sposób wyrażenia opinii przez pracodawcę na temat programu praktyk oraz przygotowania studenta do wykonywania zawodu po zakończonych praktykach. Pracodawca ma możliwość odpowiedzi na pytanie odnoszące się do programu praktyk, przygotowania studenta do powierzonych mu zadań; opanowania przez studenta kompetencji istotnych na rynku pracy oraz ewentualnych braków w zakresie wiedzy i umiejętności praktykanta. Natomiast P8 zawiera sposób przeprowadzenia badania opinii studentów o przydatności zrealizowanych praktyk i adekwatności określonych zakładów pracy do osiągania zakładanych efektów uczenia się. Wyniki badań realizowanych wśród przedsiębiorców i praktykantów mają być uwzględniane w pracach Senackiej Komisji Jakości.

O skuteczności przepływu informacji w obrębie systemu praktyk zawodowych świadczyć może to, że współpraca przy realizacji praktyk dała w efekcie utworzenie w roku akad. 2018/2019 specjalności inżynieria produkcji żywności (w reakcji na propozycję opiekuna praktyk w Zakładzie Produkcyjnym Bakalland S.A. w Janowie Podlaskim)

Organizacja procesu kształcenia na kierunku rolnictwo sprzyja osiągnięciu przez studentów zakładanych efektów uczenia się. Obejmuje ona m.in. liczebność grup, prawidłowe rozplanowanie

zajęć z uwzględnieniem efektywnego wykorzystania czasu przeznaczanego na nauczanie na zajęciach, samodzielne uczenie się oraz sprawdzenie i ocenę efektów uczenia się w celu ich weryfikacji wraz z dostarczeniem studentom informacji zwrotnych o uzyskanych efektach.

Liczebność grup studenckich jest uregulowana przez Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia (WSZJK). Zgodnie z jego zapisami grupy specjalnościowe i ćwiczeniowe liczą nie więcej niż 25 osób, lektoraty obejmują nie więcej niż 20 osób, grupy laboratoryjne nie więcej niż 15 osób, a grupy seminaryjne liczą co najwyżej 10 studentów. Jest to liczebność odpowiednia, sprzyjająca osiąganiu efektów uczenia się na ocenianym kierunku, ponadto ze względu na małą liczebność roczników na studiach rolniczych w Białej Podlaskiej, problem zbyt dużej liczby studentów na zajęciach dydaktycznych praktycznie nie występuje.

Harmonogram zajęć na ocenianym kierunku studiów rolnictwo rozwiązany jest standardowo. Rok akademicki, którego organizacja regulowana jest zapisami Regulaminu Studiów i corocznie stosownym zarządzeniem Rektora, trwa od 1 października do 30 września obejmuje dwa semestry – zimowy i letni oraz zasadniczo 15 tygodni zajęć w semestrze.

Liczba godzin w tygodniu na poszczególnych semestrach jest zrównoważona i uwzględnia odbywanie praktyki zawodowej podczas II, IV i VI semestru w wymiarze po 320 godzin oraz wykonywanie pracy dyplomowej. Harmonogram zajęć dla ostatniego semestru, w którym realizowana jest zmniejszona liczba zajęć bezpośrednich (246 godzin) uwzględnia czas na przeprowadzanie analiz i zrealizowanie projektu oraz zbieranie materiałów do prac inżynierskich i ich opracowanie. Liczebność zajęć w poszczególnych semestrach i szczegółowe, tygodniowe rozkłady zajęć nie budzą zastrzeżeń. Zajęcia są organizowane od poniedziałku do piątku. Plany zajęć układane są w sposób przyjazny dla studentów z uwzględnieniem zgłaszanych przez nich uwag i postulatów, np. związanych z prowadzeniem prac we własnych gospodarstwach rolnych, szczególnie w okresie wiosennym. W miarę możliwości uwzględniają one także możliwości komunikacyjne osób dojeżdżających. Minimalizowana jest liczba przerw pomiędzy poszczególnymi zajęciami. Ponadto zwraca się uwagę na to, aby dzienny wymiar zajęć nie przekraczał ośmiu godzin. Plany zajęć są powszechnie dostępne, umieszczane na stronie internetowej Uczelni najpóźniej na 7 dni przed rozpoczęciem semestru.

Reasumując można stwierdzić, że rozplanowanie zajęć na kierunku studiów rolnictwo w Państwowej Szkole Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej jest ogólnie prawidłowe, uwzględnia czas na pracę własną studentów, a także umożliwia ocenę i dostarczenie studentom informacji o uzyskanych efektach.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2 - kryterium spełnione

Uzasadnienie

Treści programowe ocenianego kierunku studiów rolnictwo prowadzonego przez Państwową Szkołę Wyższą im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej są zgodne z efektami uczenia się, adekwatne do celów i koncepcji kształcenia oraz sylwetki absolwenta, kształconego z myślą o potrzebach nowoczesnego rolnictwa i gospodarki żywnościowej. Ukierunkowane są głównie na potrzeby regionalnego i lokalnego rynku pracy, uwzględniają wiedzę i umiejętności w zakresie nauk rolniczych i dyscypliny rolnictwo i ogrodnictwo jako wiodącej oraz aktualny stan praktyki w sektorze rolniczym. Treści programowe pogrupowane w klasyczne moduły dotyczące kształcenia ogólnego, podstawowego, kierunkowego oraz specjalistycznego, zapewniają uzyskanie wszystkich kierunkowych efektów uczenia się.

Konstruując program i plan studiów na kierunku rolnictwo w PSW w Białej Podlaskiej na studiach pierwszego stopnia o profilu praktycznym wyłącznie w formie stacjonarnej zastosowano rozwiązania zgodne z wymaganiami i obowiązującymi przepisami prawa. W szczególności - wyodrębnienie specjalności, modułów i przedmiotów w programie kształcenia na kierunku rolnictwo, ich wymiar godzinowy oraz nakład pracy mierzony liczbą punktów ECTS niezbędny do osiągnięcia efektów uczenia się, a także prawidłowa sekwencja przedmiotów w planie studiów, w pełni umożliwia osiągnięcie prawidłowo sformułowanych efektów kierunkowych i przedmiotowych, zgodnie z zakładaną sylwetką absolwenta.

Na ocenianym kierunku studiów dominują różnorodne, aktywne metody kształcenia, zorientowane na studentów, uwzględniające najnowsze osiągnięcia dydaktyki akademickiej. Aktywny udział studentów rolnictwa w procesie nauczania i uczenia się umożliwia im osiągnięcie zakładanych efektów, w tym przede wszystkim zapewniających umiejętności praktyczne, zgodnie z potrzebami zawodowego rynku pracy w sektorze rolnictwa i gospodarki żywnościowej.

Wymiar, program, organizacja i nadzór nad realizacją, a także miejsca odbywania praktyki zawodowej przez studentów kierunku rolnictwo w Państwowej Szkole Wyższej w Białej Podlaskiej są prawidłowe. Organizacja i nadzór nad praktykami opierają się o formalnie przyjęte i opublikowane zasady związane z osiąganiem zakładanych efektów uczenia się, w tym wskazanie osób, które wspierają realizację praktyk, kryteria, jakie muszą spełniać placówki, w których studenci odbywają praktyki; reguły zatwierdzania miejsca odbywania praktyki samodzielnie wybranego przez studenta, procedurę potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w miejscu pracy, kompetencje zakładowych opiekunów praktyk oraz zakres ich współpracy z organami Uczelni. Program praktyk, ich wymiar i punktacja ECTS, a także umiejscowienie w planie studiów i dobór miejsc praktyk na wizytowanym kierunku umożliwiają osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów uczenia się. Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a także sposób dokumentowania przebiegu praktyk i realizowanych w ich trakcie zadań są trafne. Sylabus praktyk jest skonstruowany prawidłowo i uwzględnia wszystkie kluczowe elementy. Zwraca uwagę kompleksowy i precyzyjny system weryfikacji efektów uczenia się przypisanych praktykom. Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje opiekuna ds. praktyk nie budzą wątpliwości. Infrastruktura i wyposażenie miejsc odbywania praktyk są starannie weryfikowane przez Jednostkę i są zgodne z potrzebami procesu uczenia się, umożliwiają osiągnięcie efektów uczenia się oraz prawidłową realizację praktyk.

Organizacja procesu dydaktycznego, w tym rozplanowanie zajęć na kierunku studiów rolnictwo w Państwowej Szkole Wyższej w Białej Podlaskiej jest ogólnie prawidłowe, ponieważ uwzględnia czas na pracę własną studentów, a także umożliwia ocenę i dostarczenie studentom informacji o uzyskanych efektach.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Warunki rekrutacji na studia, szczegółowe kryteria kwalifikacji i procedury rekrutacyjne na kierunku studiów rolnictwo są w pełni transparentne. Określa je podejmowana corocznie, powszechnie dostępna uchwała Senatu Państwowej Szkoły Wyższej w Białej Podlaskiej. W odniesieniu do rekrutacji prowadzonej na bieżący rok akademicki jest to uchwała nr 18/2019 z dnia 22 maja 2019 roku w sprawie przyjęcia warunków, trybu, terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na studia w PSW w Białej Podlaskiej w roku akademickim 2020/2021. Analiza zapisów tej uchwały pozwala stwierdzić, iż proces rekrutacji na kierunek rolnictwo jest selektywny, bezstronny, umożliwiający kandydatom równe szanse w podjęciu studiów. W dużym stopniu umożliwia również dobór kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności niezbędne do osiągnięcia efektów uczenia się, które są wynikiem zakończonej edukacji na poziomie szkoły średniej. Zasady rekrutacji zakładają, że nabór kandydatów na kierunek rolnictwo odbywa się na podstawie listy rankingowej tworzonej w oparciu o wyniki egzaminów maturalnych. Przy tworzeniu tej listy uwzględnia się wyniki egzaminu dojrzałości z przedmiotu, z którego kandydat uzyskał najlepszy wynik oraz ocenę z języka nowożytnego, przypisując im odpowiednie wagi. Zespół oceniający jest zdania, że lepszym rozwiązaniem byłoby uwzględnianie wyniku egzaminu dojrzałości z przedmiotu, którego treści programowe są w większym stopniu zgodne z celami kształcenia i efektami uczenia się na kierunku rolnictwo, np. do wyboru spośród biologii, chemii, matematyki, fizyki. Zasady rekrutacji uwzględniają również przyjęcia na I rok studiów z pominięciem postępowania kwalifikacyjnego. W ten sposób przyjmowani są kandydaci z aktualnym orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, którzy legitymują się równoległe zaświadczeniem lekarskim stwierdzającym brak przeciwwskazań do studiowania na wybranym kierunku (zaświadczenie takie składają wszyscy kandydaci ubiegający się o przyjęcie na kierunek rolnictwo), a także laureaci i finaliści olimpiad stopnia centralnego. Postępowanie rekrutacyjne prowadzone jest przez powoływaną przez rektora Wydziałową Komisję Rekrutacyjną.

W Państwowej Szkole Wyższej w Białej Podlaskiej są opracowane szczegółowe warunki i procedury potwierdzania efektów uczenia się, uzyskanych poza systemem studiów. Ogólne zasady określa regulamin studiów, a szczegółowe – regulamin potwierdzania efektów uczenia się w PSW im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej, który został zatwierdzony Uchwałą Senatu PSW nr 59/2019 z dnia 13.09.2019 r. Zgodnie z zapisami tego regulaminu, potwierdzenie efektów uczenia się jest dokonywane na podstawie złożonej dokumentacji i weryfikacji w postaci egzaminu przeprowadzanego dla każdego przedmiotu przez komisję ds. weryfikacji efektów uczenia się powoływaną dla kierunku przez rektora. Obowiązujące zasady zapewniają w pełni identyfikację efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz ocenę ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się w programie studiów kierunku rolnictwo.

Identyfikacja efektów uczenia się i ich zgodność z obowiązującymi dla ocenianego kierunku jest także możliwa w przypadku uzyskania ich w innej uczelni, w tym także uczelni zagranicznej. Warunki i procedury uznawania tych efektów określa § 16 Regulaminu studiów. Podstawowym warunkiem jest uzyskanie zgody rektora macierzystej uczelni oraz zgody rektora PSW, a także realizacja ewentualnych różnic programowych, wynikających z porównania osiągniętych i obowiązujących na kierunku rolnictwo efektów uczenia się, dokonywanego przez kierownika Zakładu Rolnictwa.

Zasady i procedury procesu dyplomowania na kierunku studiów rolnictwo są bardzo szczegółowo opisane w regulaminie studiów oraz w stosownych procedurach Wewnętrznego Systemu Zapewnienia

Jakości Kształcenia. Zasady te obejmują m.in. ustalanie i weryfikację tematyki pracy dyplomowej, która przede wszystkim musi być zgodna ze studiowanym kierunkiem. Tematyka prac dyplomowych wpisuje się w zakres badań naukowych pracowników Zakładu Rolnictwa i związana jest bardzo często z przeprowadzeniem badań i opracowaniem ich wyników (praca badawcza). Większość prac inżynierskich stanowią jednak prace projektowe, ekspertyzy lub analizy dostępnych danych. Zalecaną formą pracy jest przygotowanie projektu rozwiązania określonego problemu praktycznego (praca projektowa). Ważnym elementem procesu dyplomowania jest ocena pracy dyplomowej przez promotora i recenzenta, poprzedzona weryfikacją antyplagiatową za pomocą Jednolitego Systemu Antyplagiatowego (JSA). Na podstawie pozytywnych ocen pracy dyplomowej inżynierskiej oraz zaliczenia całości programu studiów (uzyskania 210 ECTS) student przystępuje do końcowego elementu procesu dyplomowania, czyli egzaminu dyplomowego, który jest egzaminem ustnym składanym przed komisją w składzie: przewodniczący, promotor i recenzent. Egzamin dyplomowy składa się z prezentacji pracy dyplomowej oraz odpowiedzi na 3 pytania, w tym jedno dotyczące pracy zadawane jest przez recenzenta, a dwa kierunkowe wylosowane z puli przygotowanych i podanych do wiadomości studentów pytań. Na końcowy wynik studiów składa się ocena egzaminu dyplomowego i pracy inżynierskiej (wagi po 0,2) oraz średnia ocen z całych studiów (waga 0,6). Reasumując można ocenić, iż opisane pokrótce zasady dyplomowania na kierunku rolnictwo w PSW w Białej Podlaskiej są prawidłowe, dostosowane do kierunku studiów o charakterze inżynierskim i profilu praktycznym, zapewniające ocenę i potwierdzenie osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się na zakończenie studiów.

Ogólne zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie kształcenia się są szczegółowo i czytelnie określone w dziale VII regulaminu studiów PSW w Białej Podlaskiej (uchwała Senatu nr 58/2019 z dnia 13.09.2019 r.). Według obowiązujących w uczelni zasad okresem zaliczeniowym na studiach jest semestr, do oceny stosuje się system punktów ECTS, zakłada się konieczność aktywnego uczestnictwa w zajęciach bezpośrednich. Analiza zapisów regulaminowych pozwala na stwierdzenie, że zasady te są spójne, umożliwiają równe traktowanie studentów, w tym studentów niepełnosprawnych, którym przysługuje prawo dostosowania zaliczeń i egzaminów do ich możliwości, w zależności od stopnia i rodzaju niepełnosprawności. W myśl §11 regulaminu studiów, działania dostosowawcze polegają m.in. na wydłużeniu czasu zaliczania do 25%, możliwości używania pomocy multimedialnych, czy też odpowiedniego przygotowania materiałów weryfikujących osiągnięcie efektów uczenia się. Ogólne zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się są ponadto bezstronne, wiarygodne, umożliwiające porównywalność oceny w oparciu o określoną w regulaminie studiów, tradycyjną skalę ocen 2-5. Zasady te zapewniają również studentom informację zwrotną dotyczącą uzyskanej oceny na każdym etapie studiów poprzez zamieszczanie ich w uczelnianym systemie informatycznym oraz możliwość zapoznania się z oceną szczegółową prac etapowych i egzaminacyjnych. Regulamin studiów określa również zasady postępowania w sytuacjach konfliktowych (standardowe rozwiązanie obejmujące zaliczenia i egzaminy komisyjne) oraz reagowanie na zachowania nieetyczne i niezgodne z prawem (odpowiedzialność dyscyplinarna studentów).

Stosowane na ocenianym kierunku rolnictwo formy i metody weryfikacji i oceny osiągania przez studentów efektów kierunkowych oraz postępów w procesie uczenia się są powszechnie przyjęte na studiach wyższych, a niektóre z nich dostosowane do specyfiki kierunku. Przede wszystkim są one szczegółowo opisane w sylabusach poszczególnych przedmiotów i zgodnie z regulaminem studiów podawane do wiadomości studentom na pierwszych zajęciach wraz z harmonogramem zaliczeń oraz w przypadku przedmiotów egzaminacyjnych – warunkami dopuszczenia i zasadami odbywania

egzaminu. Metody sprawdzania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się dostosowane są do kategorii tych efektów oraz do formy prowadzonych zajęć. Formy weryfikacji wiedzy to przede wszystkim egzamin lub zaliczenie na ocenę. Egzaminy odbywają się w czasie sesji egzaminacyjnej, zgodnie z zatwierdzonym harmonogramem. Łącznie na studiach pierwszego stopnia kierunku rolnictwo student składa 19 egzaminów, nie więcej niż 4 w semestrze. Wiedzę weryfikuje się również na podstawie kolokwii, prac kontrolnych oraz aktywnego udziału studentów w dyskusjach podczas zajęć lub prezentacji samodzielnie przygotowanych opracowań. Metody oceny stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się dotyczących umiejętności weryfikowane są głównie podczas aktywnych form zajęć, w tym zajęć praktycznych. Oceniane są następujące umiejętności: wykonanie doświadczenia w laboratorium, wykonanie pomiarów w czasie ćwiczeń laboratoryjnych lub terenowych, przeprowadzenie obliczeń, analiza i interpretacja zebranych danych, sporządzenie projektu, wykonanie prezentacji na zadany temat, rozpoznanie skał, gleb, roślin zielnych, gatunków traw, chwastów, roślin uprawnych, chorób, szkodników, wykonanie zielnika, rozwiązywanie problemów decyzyjnych na podstawie studium przypadku. Są to jednocześnie metody sprawdzania i oceniania efektów uczenia się prowadzących do nabycia przez studiujących pełnego zestawu kompetencji inżynierskich. Weryfikacja nabywanych przez studenta kompetencji językowych odbywa się w formie kolokwii obejmujących słownictwo ogólne i branżowe, gramatykę oraz zwroty idiomatyczne, a także liczne wypowiedzi ustne, konwersacje i prezentacje. Z kolei efekty uczenia się w zakresie kompetencji społecznych na ocenianym kierunku studiów weryfikowane są głównie na zajęciach ćwiczeniowych i seminaryjnych poprzez obserwację pracy studenta. Oceniane są: praca indywidualna, praca w grupie, aktywność i dyskusja na zajęciach. Reasumując można stwierdzić, że stosowane na ocenianym kierunku zasady, formy i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się są w pełni prawidłowe, zapewniając skuteczną i wiarygodną ocenę wszystkich efektów, również w zakresie opanowania umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy w sektorze rolnictwa i gospodarki żywnościowej oraz opanowania języka na poziomie biegłości B2, właściwym dla studiów I stopnia.

Potwierdzeniem osiągania efektów uczenia się na kierunku rolnictwo prowadzonym przez PSW w Białej Podlaskiej są liczne prace etapowe, w tym egzaminacyjne, prace dyplomowe oraz pozycja absolwentów na zawodowym rynku pracy lub ich dalsza edukacja. Dokonana przez zespół oceniający analiza sylabusów wykazała dość różnorodny charakter prac etapowych, z przewagą pisemnych prac o charakterze testowym, ich dostosowanie do pierwszego poziomu studiów, profilu praktycznego oraz związek z dyscypliną naukową rolnictwo i ogrodnictwo. Z kolei szczegółowa ocena wybranych prac etapowych (zał. 3/I) wykazała poprawność ich formy, zgodność tematyki z sylabusem danego przedmiotu oraz właściwy dobór metod weryfikacji efektów uczenia się. Prace etapowe były poprawione i ocenione na ogół w skali punktowej, a następnie zamienione na oceny w skali 2-5, zgodnie z regulaminem studiów. Oceny były zróżnicowane, na ogół prawidłowo rozłożone i zasadne. Pytania występujące w pracach etapowych okazały się zgodne z celami kształcenia, zakładaną sylwetką absolwenta i efektami uczenia się.

Analiza przygotowanego przez Uczelnię zestawienia tematów prac dyplomowych inżynierskich zakończonych w latach 2018-2020, we wszystkich 54 przypadkach potwierdziła zgodność ich tematyki z dyscypliną naukową rolnictwo i ogrodnictwo, a zatem również ze studiowanym kierunkiem rolnictwo. Szczegółowa ocena wybranych losowo prac dyplomowych (zał. 3/II) wykazała, że w zdecydowanej większości przypadków prace miały charakter inżynierski, składając się z części teoretycznej oraz części roboczej w formie ekspertyzy, analizy eksperymentu polowego lub badań ankietowych, obliczeń inżynierskich na bazie zebranych danych lub projektu. W jednej pracy z ocenianych prac charakter

inżynierski był jednak zachowany jedynie w dostatecznym stopniu. Treść ocenianych prac była zgodna z jej tematyką i tytułem, stosowano właściwe i dość dobrze opisane metody. Przegląd literatury przygotowywany był na ogół na podstawie poprawnie dobranych i aktualnych pozycji literatury i źródeł internetowych. Prace spełniały również wymagania pod względem formalnym – miały staranną redakcję, usterki były nieliczne. Zasadne były także oceny wystawiane przez recenzenta i promotora, na podstawie szczegółowego formularza recenzji, obejmującego kryteria merytoryczne i formalne. Studenci kierunku rolnictwo działają aktywnie w kole naukowym Zakładu Rolnictwa, są współautorami publikacji naukowych i biorą czynny udział w konferencjach naukowych. Z analizy zestawienia dostarczonego przez Uczelnię podczas wizytacji wynika, że w latach 2014-16 opublikowano 11 artykułów naukowych z uczestnictwem studentów w formie rozdziałów w monografii, w tym 8 w monografii wydawanej przez PSW w Białej Podlaskiej pt. Współczesne dylematy polskiego rolnictwa. Ponadto zanotowano 10 streszczeń w materiałach konferencyjnych oraz w latach 2014-2020 czynny udział w 9 konferencjach naukowych, seminariach szkoleniowych oraz wizycie studyjnej w ramach projektu Stawiamy na Rozwój Zrównoważony – podniesienie kompetencji studentów kierunku rolnictwo w Zakładzie Doświadczalnym IUNG Puławy, w Osinach.

Ważnym elementem procesu weryfikacji efektów kształcenia i bezpośrednim dowodem ich osiągnięcia są losy absolwentów. W Uczelni istnieje procedura badania tych losów przez Sekcję Praktyk Studenckich i Biuro Karier, po 1, 3 i 5 latach od ukończenia studiów, jednak zbyt mała liczba wypełnionych ankiet nie pozwala na przedstawienie wiarygodnych wyników. Bardziej wiarygodne są natomiast opinie przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego podczas spotkania z zespołem oceniającym. Na ich podstawie można stwierdzić, że osiągnięte efekty uczenia się na kierunku studiów rolnictwo w pełni odpowiadają zapotrzebowaniu zawodowego rynku pracy związanego z rolnictwem, jego otoczeniem i całą gospodarką żywnościową. Absolwenci posiadają fachową wiedzę, praktyczne umiejętności i kompetencje społeczne oraz cieszą się dobrą opinią. W Uczelni działa Stowarzyszenie Absolwentów, które w 2015 roku zorganizowało I zjazd absolwentów kierunku rolnictwo.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3 - kryterium spełnione

Uzasadnienie

Obowiązujące w PSW w Białej Podlaskiej zasady i procedury przyjęcia kandydatów na studia na kierunku rolnictwo, uchwalane corocznie przez Senat, są spójne, transparentne i bezstronne. Zapewniają kandydatom równe szanse w podjęciu studiów pierwszego stopnia na ocenianym kierunku, ponadto umożliwiają selektywny dobór osób, które po odbyciu dotychczasowej edukacji, posiadają wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia celów i efektów uczenia. Prawidłowe są również procedury dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych na innych uczelniach, w tym zagranicznych, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

Stosowane na ocenianym kierunku rolnictwo ogólne i szczegółowe zasady, formy i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się są prawidłowe, zapewniając skuteczną i wiarygodną ocenę wszystkich efektów, również w zakresie przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy w sektorze rolnictwa i gospodarki żywnościowej oraz opanowania języka na poziomie biegłości B2, właściwym dla studiów I stopnia. Wszystkie aspekty systemu weryfikacji efektów kształcenia są szczegółowo opisane w uchwalonym przez Senat PSW regulaminie studiów, czytelnych procedurach WSZJK oraz w sylabusach poszczególnych przedmiotów.

Prace etapowe i dyplomowe są zgodne z opisem efektów uczenia, odnoszą się do dyscypliny rolnictwo i ogrodnictwo, do której przyporządkowano oceniany kierunek studiów. Tematyka prac dyplomowych jest w pełni zgodna z kierunkiem studiów, mają one w zdecydowanej większości przypadków charakter inżynierski. Studenci są współautorami publikacji naukowych, czynnie uczestniczą w studenckim ruchu naukowym, obejmującym m.in. uczestnictwo w konferencjach i seminariach szkoleniowych. Opinia przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego wskazuje na wysoką pozycję absolwentów na zawodowym rynku pracy, związanych z rolnictwem i jego otoczeniem.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Kadra prowadząca zajęcia posiada zróżnicowany dorobek naukowy oraz doświadczenie praktyczne adekwatne do potrzeb dydaktycznych kierunku. Podejmowana problematyka badawcza przez kadrę kierunku w przeważającej części jest związana z dziedziną nauk rolniczych, dyscypliną rolnictwo i ogrodnictwo, zootechnika i rybactwem, technologia żywności i żywienia, ale również z weterynarią, dziedziną nauk inżynieryjno-technicznych, dyscypliną inżynieria lądowa i transport, dziedziną nauk ścisłych i przyrodniczych, dyscypliną matematyka, dziedziną nauk społecznych, dyscypliną ekonomia i finanse oraz nauki o zarządzaniu i jakości, nauki socjologiczne i psychologia. Uzyskane w trakcie realizacji badań wyniki umożliwiają nauczycielom przenoszenie zdobytego doświadczenia do dydaktyki, ukierunkowanie rozwoju naukowego studentów i osiągnięcie założonych kierunkowych efektów kształcenia, w tym w szczególności efektów w zakresie umiejętności związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym, jak i kompetencji społecznych niezbędnych na dzisiejszym rynku pracy. Pracownicy na ocenianym kierunku reprezentują zróżnicowane specjalności naukowe, co należy uznać za stan korzystny z uwagi na różnorodność prowadzonych zajęć dydaktycznych. Zdecydowana większość nauczycieli reprezentuje dziedzinę nauk rolniczych, a dyscypliną wiodącą jest rolnictwo i ogrodnictwo. Pozostałe dyscypliny to zootechnika i rybactwo, nauki biologiczne, ekonomia i finanse, weterynaria, językoznawstwo, nauki o Ziemi i środowisku, nauki chemiczne i technologia żywności i żywienia. Kształcenie na kierunku rolnictwo prowadzone jest przez stosunkowo nieliczną, ale doświadczoną kadrę, cechującą się właściwymi kompetencjami naukowymi, jak i znacznym doświadczeniem dydaktycznym oraz praktycznym, co umożliwia prawidłową realizację zajęć, w tym nabywanie przez studentów umiejętności praktycznych. Zajęcia prowadzone są przez 22 nauczycieli w tym: 3 profesorów tytularnych, 3 doktorów habilitowanych, 9 doktorów oraz 7 magistrów, z czego 16 osób zatrudnionych jest w PSW jako podstawowym miejscu pracy. W odniesieniu do tego kryterium, spełniony jest więc warunek, że co najmniej 50% godzin zajęć prowadzonych jest przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w tej uczelni jako podstawowym miejscu pracy. Spośród pozostałych

pracowników prowadzących proces kształcenia, 1 osoba pracuje na ½ etatu, a 7 innych jest zatrudnionych na podstawie umowy cywilno-prawnej.

Wykazana liczebność kadry wskazuje na właściwy stosunek do liczby studentów, a także możliwość prawidłowej realizacji zajęć. Nauczyciele akademicki posiadają tytuły naukowe i stopnie, a także tytuły zawodowe uzyskane w obszarach i dyscyplinach naukowych, które są zgodne z realizowanymi treściami w ramach prowadzonych zajęć dydaktycznych, a także w większości udokumentowały dorobek naukowy odnoszący się do kierunkowych i przedmiotowych efektów kształcenia, co wskazuje na dobre i wystarczające kwalifikacje kadry. W nielicznych sytuacjach wykłady z przedmiotów specjalnościowych powierzane są nauczycielom akademickim z tytułem zawodowym magistra. Na podstawie danych zawartych w raporcie samooceny oraz przeprowadzonej wizytacji można jednak stwierdzić, iż osoby te charakteryzują się znacznym doświadczeniem zawodowym m.in. jest to główny specjalista w COBORU SDOO w Cici borze Dużym, co jest szczególnie istotne w aspekcie możliwości nabywania przez studentów kierunku rolnictwo, umiejętności praktycznych. Na spotkaniu z zespołem przygotowującym raport samooceny wyjaśniono, że powierzanie wykładów osobom nieposiadających stopnia doktora oraz osobom spoza PSW wymaga akceptacji Dziekana, a następnie Rektora. Analiza wykształcenia i dorobku naukowego kadry akademickiej prowadzącej wykłady, ćwiczenia i laboratoria potwierdza, iż zajęcia powierzane są kompetentnym wykładowcom. Kadra posiada duże doświadczenie dydaktyczne oraz badawcze. Obsada zajęć nie budzi zastrzeżeń. Przeprowadzone hospitacje zajęć w trakcie wizytacji na ocenianym kierunku wskazują, iż nauczyciele prowadzący zajęcia mają właściwe kompetencje wykazane w kartach kompetencji załączonych do raportu samooceny oraz wykazują odpowiednie przygotowanie. Osoby te udokumentowały dorobek naukowy odnoszący się do kierunkowych efektów uczenia oraz efektów właściwych dla zajęć dydaktycznych. Nauczyciele stosują zróżnicowany dobór metod dydaktycznych, adekwatnie dobranych do formy prowadzonych zajęć. Atmosfera prowadzonych zajęć była bardzo dobra, nauczyciele wykazywali dobry kontakt ze studentami. Tematyka realizowanych zajęć była zgodna z aktualnym stanem wiedzy związanej z kierunkiem rolnictwo oraz przedłożonymi sylabusami prowadzonych przedmiotów.

Na wizytowanym kierunku nie były dotąd realizowane zajęcia w formie e-learningu, przy czym Jednostka od marca 2020 roku podjęła działania w celu wdrożenia tej formy nauczania poprzez moduł MS Teams.

Polityka kadrowa prowadzona jest w sposób przejrzysty i dostosowany do potrzeb kierunku. Dobór prowadzących zajęcia dokonywany jest wieloetapowo uwzględniając odpowiednio osiągnięcia praktyczne zdobyte poza Uczelnią oraz kompetencje dydaktyczne i badawcze. Podstawowym warunkiem przy obsadzie przedmiotów związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym na kierunku rolnictwo są kompetencje praktyczne, a przy obsadzie zajęć dydaktycznych poza doświadczeniem praktycznym i dydaktycznym, uwzględniane są także wyniki oceny prowadzenia zajęć dokonane w badaniach ankietowych przez studentów. Ocena jakości kadry odbywa się także poprzez hospitacje zajęć. Za przygotowanie harmonogramu hospitacji odpowiada Kierownik Zakładu. Każdy nauczyciel hospitowany jest nie rzadziej niż raz na dwa lata. W celu monitorowania i zwiększania kompetencji dydaktycznych nauczyciele poddawani są co trzy lata okresowej ocenie, przeprowadzanej przez senacką komisję ds. okresowej oceny nauczycieli akademickich. W ocenie tej brane są pod uwagę trzy dziedziny działalności: badawcza (dorobek publikacyjny, patenty, wdrożenia, prezentowane wystąpienia konferencyjne, recenzje itd.), dydaktyczna (wyniki ankiet studentów, wyniki przeprowadzonych hospitacji zajęć dydaktycznych, podnoszenie kompetencji dydaktycznych, prowadzenie zajęć w języku obcym) oraz organizacyjna (pełnione na Uczelni funkcje oraz członkostwo w organizacjach lub towarzystwach naukowych).

Jednostka prowadzi politykę kadrową, która sprzyja podnoszeniu kwalifikacji i zapewnia pracownikom warunki do rozwoju naukowego. Osobą odpowiedzialną za monitoring, wsparcie rozwoju naukowego pracowników jest Prorektor ds. studiów. Władze poprzez ustanowienie Funduszu rozwoju nauki stosują działania motywujące kadrę do podnoszenia swoich kompetencji, poprzez częściowe finansowanie wynagrodzeń nauczycieli akademickich zatrudnionych w grupie pracowników badawczych oraz badawczo-dydaktycznych, realizację projektów związanych z prowadzeniem badań naukowych, stypendiami naukowymi, rozwojem naukowym pracowników w tym: finansowaniem przewodów doktorskich i habilitacyjnych, oraz postępowaniami o nadanie tytułu profesora, a także udziałem w konferencjach, szkoleniach i kursach o charakterze naukowym, pokrywaniem kosztów publikacji w renomowanych czasopismach naukowych, ponoszeniem kosztów związanych z ich tłumaczeniem, utrzymaniem działalności wydawniczej, oraz innych związanych z rozwojem zawodowym pracowników i działalnością naukową. Polityka kadrowa WPT zakłada ciągły rozwój naukowy oraz ustawiczne doskonalenie kompetencji naukowych i dydaktycznych. W 2019 roku jeden z nauczycieli akademickich uzyskał habilitację w dziedzinie nauk rolniczych, w dyscyplinie rolnictwo i ogrodnictwo.

Pracownicy kierunku, w celu podnoszenia jakości zajęć dydaktycznych sukcesywnie i wieloaspektowo poszerzają swoje kompetencje poprzez aktywny udział w organizowanych na Uczelni szkoleniach (Wymagam od siebie – nowe kompetencje kadry dydaktycznej PSW, PSW - uczelnia z przyszłością, Stawiamy na Rozwój Zintegrowany).

Prowadzący zajęcia na kierunku rolnictwo realizują liczne badania statutowe, których tematyka włączona jest do programu kształcenia i stanowi treści wykładów i ćwiczeń. Są to badania z zakresu: analiza stanu wód naturalnych na terenach rolniczych w województwie lubelskim pod względem występowania zanieczyszczeń wybranymi pestycydami; zastosowanie mikroskopu sił atomowych (AFM) w ocenie własności nanomechanicznych *Candida* spp.; analiza jakościowa i ilościowa wybranych produktów spożywczych i kosmetyków pod kątem zawartości witamin rozpuszczalnych w tłuszczach oraz mikro i makroelementów; metale ciężkie i substancje antyżywnościowe w ziemniaku uprawianym wzdłuż szlaków komunikacyjnych; plonowanie i cechy jakościowe ziemniaka jadalnego (*Solanum tuberosum* L.) w warunkach stosowania bioregulatorów i herbicydu; wpływ stopnia rozcieńczenia ejakulatu na przeżywalność i zdolność zapładniającą plemników; ocena poziomu przeciwciał przeciwko wirusowi zapalenia wątroby typu E (HEV) w surowicach zwierząt rezerwuarnych i osób z grupy ryzyka wystąpienia WZW typu E; rozwój turystyki wiejskiej w dolinie Bugu po stronie Polski i Białorusi; ekologizacja rolnictwa a rozwój agroturystyki na obszarach pogranicza Polski wschodniej.

Badania prowadzone przez nauczycieli akademickich kierunku rolnictwo mają wysoki poziom, o czym świadczy również publikowanie ich wyników w renomowanych, wysokopunktowanych czasopismach z bazy JCR m.in. *Acta Agriculturae Scandinavica*, *Applied Ecology and Environmental Research*, *Climate Research*, *Emirates Journal of Food and Agriculture*, *European Journal of Agronomy*, *Fresenius Environmental Bulletin*, *Journal of the Saudi Society of Agricultural Sciences*, *Romanian Agricultural Research*, *Theoretical and Applied Climatology*, *Turkish Journal of Zoology*.

Wyróżniający się pracownicy, w uznaniu za swoje znaczne dokonania naukowe, naukowo-organizacyjne oraz dydaktyczne otrzymują z rąk JM Rektora PSW nagrody pieniężne i medale. Spośród nauczycieli kierunku rolnictwo Nagrodę Rektora za działalność naukową w latach 2017-2019, wyróżniono nagrodą I stopnia - 3 osoby, II stopnia - 2 osoby, za działalność naukowo-organizacyjną III stopnia - 3 osoby oraz 1 osobę za działalność dydaktyczną.

Polityka kadrowa PSW obejmuje również zasady rozwiązywania problemów i reagowania na zagrożenia, naruszenia bezpieczeństwa lub dyskryminacji i przemocy wobec nauczycieli akademickich

i innych pracowników prowadzących kształcenie na kierunku rolnictwo w oparciu o obowiązujący Regulamin Przeciwdziałania Mobbingowi, Dyskryminacji i Molestowaniu Seksualnemu Pracowników i Studentów.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4 - kryterium spełnione

Uzasadnienie

Struktura i kwalifikacje kadry naukowo-dydaktycznej kierunku zapewniają realizację programu kształcenia w zakresie wskazanym w opisie efektów uczenia dla kierunku. Kadra posiada udokumentowany i wartościowy dorobek publikacyjny i praktyczny, umożliwiający nabywanie przez studentów kompetencji badawczych, w tym w szczególności efektów w zakresie umiejętności związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym. Nauczyciele uczestniczą w licznych konferencjach, szkoleniach i kursach doszkalających, a uzyskane treści wprowadzają do wykładów i ćwiczeń. Na uwagę zasługują działania pracowników w formie aktywowania studentów kierunku rolnictwo w postaci czynnego włączania ich w prowadzone badania naukowe poprzez działalność Koła Naukowego Studentów Zakładu Rolniczego. Przydział zajęć oraz obciążenie godzinowe poszczególnych nauczycieli akademickich umożliwia prawidłową realizację zajęć, uwzględnia posiadane kwalifikacje, przypisanie do dyscypliny naukowej na podstawie dorobku naukowego, a także na podstawie kompetencji dydaktycznych. Wykorzystywane metody dydaktyczne wskazują na odpowiednie przygotowanie kadry dydaktycznej do prowadzenia zajęć. Polityka kadrowa jest właściwa. Dobór nauczycieli akademickich jest transparentny, adekwatny do potrzeb związanych z prawidłową realizacją zajęć.

Nauczyciele akademicy są oceniani przez studentów w zakresie spełniania obowiązków związanych z kształceniem oraz przez innych nauczycieli, np. w formie hospitacji zajęć. Prowadzone są również okresowe oceny nauczycieli akademickich.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Studenci kierunku rolnictwo w procesie dydaktycznym i naukowym korzystają z infrastruktury kampusu uczelnianego zlokalizowanego przy ul. Sidorskiej. Podstawę bazy dydaktycznej stanowią trzy budynki, w których znajdują się sale i audytoria zaprojektowane dla celów dydaktycznych. Budynek Rektoratu posiadający 50 pomieszczeń dydaktycznych uwzględnia 37 sal wykładowych i ćwiczeniowych, 8 pracowni komputerowych oraz 6 auli na ponad 1000 miejsc. W skład drugiego budynku wchodzi 25 sal wykładowych i ćwiczeniowych, w tym 2 aule i 8 pracowni. Trzeci budynek stanowi hala sportowa z częścią dydaktyczną i boiskiem w skład, którego wchodzi dodatkowo 11 sal

dydaktycznych wraz z zapleciami oraz 4 aule mieszczące od 60 do 100 osób. Dobór sal odbywa się w zależności od liczebności grup zajęciowych. Wszystkie sale dydaktyczne wyposażone są w nowoczesny projektor multimedialny, a część również w system nagłośnienia. Sale ćwiczeniowe wyposażone są w stanowiska do pracy indywidualnej lub grupowej. Istotnym elementem zajęć prowadzonych na profilu praktycznym jest zapewnienie odpowiednio przystosowanej infrastruktury. Do dyspozycji jednostki dostępne są: Laboratorium Chemii umożliwiające realizację zajęć praktycznych z takich przedmiotów jak: *biochemia, botanika, chemia, chemia rolna, gleboznawstwo*; Pracownia Produkcji Rolniczej I, w której przeprowadzane są zajęcia audytoryjne i laboratoryjne z przedmiotów: *agrometeorologia, technika rolnicza, ekologiczny chów zwierząt, łąkarstwo, hodowla roślin i nasiennictwo*; Pracownia Produkcji Rolniczej II do realizacji zajęć: *alternatywne rośliny warzywne i sadownicze, ekonomika i organizacja rolnictwa, ochrona roślin, ogólna uprawa roli i roślin, szczegółowa uprawa roślin, uprawa roślin leczniczych i przyprawowych, żywienie zwierząt i paszoznawstwo*; Pracownia mikrobiologii do realizacji zajęć z przedmiotów: *mikrobiologia oraz podstawy profilaktyki weterynaryjnej*; dwie Pracownie komputerowe przygotowane do realizacji przedmiotu: *grafika inżynierska oraz technologia informacyjna i odmianoznawstwo*. Wyposażenie w/w pomieszczeń jest właściwie dobrane, można uznać, iż umożliwia prawidłową realizację zajęć i jest dostosowane do potrzeb realizacji programu kształcenia. Na podstawie raportu samooceny, jak i wizytacji można stwierdzić, że sprzęt oddawany do dyspozycji studentów jest nowoczesny, stopniowo rozbudowywany i właściwie dostosowany do założonych metod dydaktycznych. W roku akademickim 2019/2020 zakupiono m.in. targety do magnetronu Line 440 Alliance Concept, stopniowy układ sprężający, detektory CCD, podzespoły do mikroskopii ASM i SEM.

Pracownie wyposażone są w instrukcje BHP oraz instrukcje pierwszej pomocy. Prowadzący przed zajęciami zarówno w pracowniach oraz ośrodkach badawczych informuje studentów o zasadach BHP, co poświadczane jest przez studentów na piśmie. Ponadto Jednostka powołała Zakładową Komisję ds. BHP, której podstawowym zadaniem jest przeprowadzanie okresowych przeglądów pracowni oraz zbieranie informacji o potencjalnych zagrożeniach.

Pracownie komputerowe są usytuowane w pomieszczeniach klimatyzowanych, objętych zasięgiem sieci Wi-Fi.

Jednostka posiada platformę Moodle umożliwiającą e-learning, która według przekazanych informacji nie została jednak wdrożona do systemu nauczania zdalnego. Od marca 2020 roku ze względu na sytuację epidemiczną zajęcia prowadzone są w trybie zdalnym za pomocą platformy MS Teams. W celu usprawnienia procesu kształcenia za pomocą tego modułu w Zakładzie Rolnictwa powołano koordynatora ds. wdrażania procesu kształcenia zdalnego. Warto zauważyć, że w 2018 roku pracownicy Zakładu Rolnictwa mieli możliwość uczestniczenia w szkoleniach podnoszących kompetencje informatyczne (Wykorzystanie platformy e-learningowej w dydaktyce oraz Technologie informacyjno-komunikacyjne w pracy dydaktycznej).

W skład infrastruktury PSW wchodzi również Ośrodki Badawcze tj. Regionalne Centrum Badań Środowiska, Rolnictwa i Technologii Innowacyjnych (EKO-AGRO-TECH) mieszczące laboratoria naukowe, w których pracownicy Zakładu Rolnictwa prowadzą badania w ramach działalności statutowej oraz studenci prace badawcze w ramach Koła Naukowego Studentów Zakładu Rolniczego, ukierunkowane na ocenę zawartości składników chemicznych, surowców rolniczych, przetworów rolno-spożywczych oraz zagadnienia związane z monitoringiem czynników środowiskowych. Laboratorium jest wyposażone w nowoczesną aparaturę badawczą uwzględniającą m.in. zestaw do cystometrii przepływowej, mikroskop badawczy z wyposażeniem do fluorescencji, mikroskop konfokalny, aparat do oznaczania hormonów, chromatograf cieczowy i gazowy, analizator do

oznaczania azotu Kieldahla wraz z mineralizatorem, aparat do oznaczania tłuszczu Soxhleta, analizator całego ziarna Infratec, miernik chlorofilu. Kolejnymi ośrodkami badawczymi są Centrum Badań nad Innowacjami (CBNI) mieszczące laboratoria naukowe i salę dydaktyczną oraz Pracownia Analiz Biznesowych, której celem jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym regionu. Baza dydaktyczna oraz naukowa spełnia kryteria pod względem przepisów BHP.

Laboratoria dostosowane są do liczby studentów. Studenci pod nadzorem osoby prowadzącej zajęcia mają możliwość samodzielnego wykonywania mniej skomplikowanych badań m.in. pH wody, zawartość cukru.

Dużym atutem ocenianego kierunku jest możliwość, w ramach wybranych zajęć, korzystania przez studentów z infrastruktury interesariuszy zewnętrznych, tj. poletka doświadczalne znajdującego się w bliskim sąsiedztwie Uczelni Centralnego Ośrodka Badań Odmian Roślin Uprawnych - Stacja Doświadczalna Oceny Odmian w Ciciborze Dużym.

Uczelnia dysponuje także szeregiem dodatkowych obiektów tj. boiskiem sportowym, zespołem basenów otwartych, Domem Studenta dysponującym 192 miejscami noclegowymi w pokojach jedno- i dwuosobowych oraz ośrodkiem wypoczynkowym.

Jednostka stwarza sprzyjające warunki również dla studentów z niepełnosprawnością, budynki posiadają windy, sanitariaty i podjazdy, dostosowane do wymogów studentów z niepełnosprawnością ruchową. Dodatkowo dla tej grupy studentów stworzono udogodnienia w postaci Punktu Konsultacyjnego ds. osób z niepełnosprawnościami, wydzielono strefy parkowania, schodolazy. Studenci mają możliwość uzyskania specjalnych stypendiów w zależności od stopnia niepełnosprawności. Władze Uczelni oraz pracownicy w trakcie wizytacji potwierdzili, iż zarówno laboratoria, Ośrodki Badawcze, Dom Studenta, wybrane miejsca odbywania praktyk studenckich są przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową.

Na podstawie raportu samooceny oraz wizytacji i przekazanych informacji można stwierdzić, że zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne występujące w Bibliotece Akademickiej są zgodne z wymogami procesu nauczania, uczenia się i umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia, w tym w szczególności efektów w zakresie umiejętności związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym, jak i kompetencji społecznych niezbędnych na dzisiejszym rynku pracy. Studenci kierunku rolnictwo mają możliwość korzystania z zasobów elektronicznych i drukowanych, krajowych i zagranicznych książek oraz czasopism z zakresu rolnictwa. Katalogi biblioteki zarówno dla studentów, jak i pracowników oraz osób nieposiadających konta w bibliotece dostępne są również zdalnie z głównej strony internetowej biblioteki. W aktualnej sytuacji możliwe jest uzyskanie skanów wybranych pozycji literaturowych drogą mailową.

Biblioteka zapewnia 183 miejsca dla czytelników (51 stanowisk komputerowych), w tym 2 dla osób niepełnosprawnych. Gromadzone zasoby obejmują 37.000 jednostek inwentarzowych, zlokalizowanych w trzech strefach udostępniania: Strefa A – zbiory z filologii angielskiej i rosyjskiej, Strefa B – zbiory z pielęgniarstwa, ratownictwa, turystyki, pedagogiki i socjologii, Strefa C – zbiory z ekonomii, zarządzania, finansów, bezpieczeństwa, informatyki, budownictwa, ochrony środowiska, rolnictwa. W każdej strefie studenci mają możliwość skorzystania z nowoczesnego oprzyrządowania wraz z dostępem do Internetu, słuchawek i skanerów. Poza strefami ze zbiorami biblioteka oferuje również strefę relaksu, strefę pracy grupowej i strefę pracy indywidualnej oraz strefę samoobsługową z urządzeniami do samodzielnego wypożyczania i zwrotów. Zasoby biblioteki stanowią publikacje książkowe, broszury, kasety audio i video, płyty CD, multimedia do nauki języków obcych. Ponadto w zasobach biblioteki znajduje się 115 tytułów czasopism, w tym poświęconych problematyce rolnictwa: Farmer, Hasło Ogrodnicze, Pszczelarstwo, Przegląd Hodowlany, itp. Biblioteka poza swoim katalogiem

zasobów w wersji elektronicznej umożliwia także dostęp do innych katalogów bibliotecznych tj. EBSCO, EBSCO Academic Research Source, ELSEVIER, Springer, Wiley Blackwell, Scopus, Web of Science, Nature, Emerging markets information Service, Emerald Ejournal premier, Proquest ebook central. W ramach zasobów elektronicznych studenci mają możliwość korzystania z publikacji na platformie Ibuk.pl. Biblioteka umożliwia czytelnikom dostęp do zasobów poprzez katalog dostępny na bibliotecznych komputerach stacjonarnych lub zdalny dostęp do zasobów elektronicznych z komputerów sieci uczelnianej oraz z komputerów zlokalizowanych poza siecią uczelnianą (np. pakiet Statistica).

Pracownicy oraz studenci mają możliwość zgłoszenia zapotrzebowania na wybrane publikacje, które są uzupełniane partiami. Biblioteka umożliwia dostęp oraz właściwe oprzyrządowanie (mysz Big Track, Sip Puff Switch, klawiatury alternatywne, Big Keys) dla osób z niepełnosprawnościami.

W celu rozwoju i doskonalenia infrastruktury dydaktycznej Jednostka, zwraca się do studentów w ramach procedury P18 - Ocena satysfakcji studenta z warunków studiowania wraz z kwestionariuszem ankiety satysfakcji studenta z warunków studiowania o dokonanie oceny nt. dostępności Wi-Fi, wyposażenia sal, dostępności biblioteki, czystości budynków, przystosowania do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Organem odpowiedzialnym za utrzymanie infrastruktury dydaktycznej i naukowej jest Dział Techniczny PSW, a za użytkowanie Dyrektor Ośrodków Badawczych.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5 - kryterium spełnione

Uzasadnienie

PSW w Białej Podlaskiej dysponuje odpowiednio dostosowaną zarówno do realizacji programu kształcenia, umożliwiającą osiągnięcie przez studentów efektów uczenia na kierunku rolnictwo, jak i prowadzenia badań naukowych infrastrukturą dydaktyczną i naukową. Sale wykładowe, podobnie jak ćwiczeniowe są dobrze zorganizowane, zarówno pod względem powierzchni, jak i wyposażenia audiowizualnego oraz pomocy naukowych, co pozwala zapewnić odpowiedni poziom procesu dydaktycznego. Studenci na kierunku rolnictwo mogą korzystać ze zróżnicowanej bazy dydaktycznej, którą tworzą pracownie i laboratoria posiadające niezbędne certyfikaty i atesty. Zarówno liczba, jak i wyposażenie sal dydaktycznych jest wystarczająca dla potrzeb studentów na ocenianym kierunku. Biblioteka oferuje szeroki dostęp do licznych książek, podręczników, skryptów i czasopism wyszczególnionych w sylabusach przedmiotów w wystarczającym nakładzie. Dostępne zasoby biblioteczno-informacyjne są na bieżąco uaktualniane (książki, czasopisma, bazy internetowe, e-książki, e -czasopisma) i dają studentom w tym również studentom z niepełnosprawnościami możliwość osiągnięcia założonych efektów uczenia związanych z realizacją prac dyplomowych.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym jest przez Jednostkę prowadzącą oceniany kierunek traktowana priorytetowo. Szczególną wagę przykładana jest do współpracy z interesariuszami zewnętrznymi w zakresie efektów uczenia się i programu studiów, co ma służyć dostosowywaniu kształcenia do oczekiwań studentów i potrzeb rynku pracy. Współpraca jest realizowana między innymi poprzez zasięganie opinii dotyczących wszystkich elementów składających się na jakość kształcenia oraz świadczenie usług doradczych i edukacyjnych na rzecz podmiotów gospodarczych i administracji lokalnej. Celem współpracy jest w szczególności doskonalenie praktycznych umiejętności studentów; podnoszenia kwalifikacji nauczycieli; prezentowanie nowoczesnych technologii i wyników badań oraz rozwiązywanie konkretnych problemów podmiotów funkcjonujących w obszarze rolnictwa.

Kwestię włączania interesariuszy zewnętrznych w doskonalenie kształcenia na ocenianym kierunku uwzględnia się m.in. w ramach WSZJK zgodnie z Procedurą P1. Interesariusze zewnętrzni uczestniczą w pracach Zespołu Jakości Kształcenia na kierunku rolnictwo, opiniują efekty uczenia się i uczestniczą w ich modyfikacjach. Współpraca jest realizowana zarówno w ramach formalnych struktur, jak i indywidualnych kontaktów nauczycieli i studentów. W procesie doskonalenia programu studiów uczestniczą też pracodawcy przyjmujący studentów na praktyki oraz absolwenci kierunku rolnictwo, również poprzez udział w rejestrowaniu danych o losach zawodowych absolwentów. W szczególności, na podstawie wyników monitorowania aktywności absolwentów formułowane są wnioski w zakresie: zgodności programu z założeniami profilu i koncepcji kształcenia, jak również ewentualnych luk pomiędzy kompetencjami nabytymi przez studentów w toku studiów, a tymi wymaganymi przez pracodawców.

Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku powstała we współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. W ocenie efektów uczenia się, programu i planu studiów na kierunku rolnictwo w roku 2008 uczestniczyli przedstawiciele m.in. Stacji Doświadczalnej Oceny Odmian w Ciciborze Dużym, Wójtowie Gmin Biała Podlaska i Zalesie, Prezes przedsiębiorstwa Wola Pasze, przedstawiciel Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Agroleśnictwa i Lubelskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego. W szczególności współpraca z interesariuszami wpłynęła na ukierunkowanie programu studiów na kształtowanie u studentów umiejętności praktycznych, oczekiwanych obecnie przez rynek pracy i z uwzględnieniem lokalnej specyfiki.

Grono interesariuszy zewnętrznych wyrażało również opinie na temat oferty dydaktycznej, opiniując programy studiów. Wśród współpracujących z Jednostką w tym zakresie są m.in.: Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych w Słupi Wielkiej – Stacja Doświadczalna Oceny Odmian w Ciciborze Dużym, Wola-Pasze Sp. z o.o. w Białej Podlaskiej, urzędy gmin typowo rolniczych, np. w Zalesiu i Rokitnie. Informacje uzyskiwane od podmiotów zewnętrznych są obecnie bodźcem do modyfikacji treści programu studiów ze szczególnym uwzględnieniem trafności doboru specjalności. W szczególności, w odpowiedzi na sugestie i wskazówki podmiotów otoczenia społeczno – gospodarczego na kierunku rolnictwo wprowadzono następujące zmiany: pod wpływem sugestii Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Agroleśnictwa dodano moduł: *agroleśnictwo*; w efekcie zalecania od Wójta Gminy Zalesie: *doradztwo rolnicze*. Ponadto, zmodyfikowano liczbę godzin dydaktycznych dla kilku modułów i zmieniono ich umiejscowienie w planie studiów (np. *żywienie zwierząt* wg wskazówek interesariusza z przedsiębiorstwa „Wola Pasze”). Z kolei pod wpływem propozycji zakładowego opiekuna praktyk w

Zakładzie Produkcyjnym Bakalland S.A. w Janowie Podlaskim w roku akad. 2018/2019 utworzono specjalność *inżynieria produkcji żywności*.

Liczne zajęcia dydaktyczne prowadzone są przez nauczycieli mających doświadczenie praktyczne, jak również zapraszanych interesariuszy zewnętrznych, którzy wykorzystują w tym celu swoje obiekty produkcyjne. W sumie, większość nauczycieli prowadzących zajęcia na kierunku ma doświadczenie zawodowe z zakresu rolnictwa zdobyte poza systemem szkolnictwa wyższego. Wykładowcy Wydziału Nauk Technicznych współpracują z przedstawicielami podmiotów gospodarczych, a nawet sami łączą pracę na Uczelni z aktywnością w gospodarce lub administracji. Są wśród nich nauczyciele, którzy prowadzą własne gospodarstwa oraz nauczyciele praktycy, którzy jednocześnie są zatrudnieni, np. w Stacji Doświadczalnej Oceny Odmian w Ciciborze Dużym, Instytucie Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach, Przedsiębiorstwie Wola-Pasze w Białej Podlaskiej, czy Zakładzie Rolno-Handlowym Cieleśnica Sp. z o.o.. Natomiast w podmiotach zewnętrznych zatrudniani są nauczyciele akademicki Jednostki prowadzącej oceniany kierunek (2 nauczycieli zatrudnionych w P.P.H.U Wola – Pasze Sp. z o.o.). Dzięki temu praktycy mają bezpośredni wpływ na efekty uczenia się, program i plan studiów oraz treści nauczanych przedmiotów a wiedza kadry w połączeniu z doświadczeniem praktycznym umożliwia efektywne przekazywanie zarówno teoretycznych aspektów wiedzy, jak i kształtowanie oraz rozwijanie praktycznych umiejętności związanych z rolnictwem.

W niektórych zajęciach uczestniczą interesariusze zewnętrzni, którzy wspomagają proces kształcenia opartymi o wieloletnie doświadczenie praktyczne wykładami w ramach poszczególnych modułów. Na przykład, w ramach modułu *łąkarstwa* nt. rozpoznawania gatunków traw, roślin motylkowych, ziół i chwastów oraz porównanie runi łąkowej na łąkach o różnym poziomie nawożenia mineralnego są prowadzone przez interesariusza zewnętrznego we własnym gospodarstwie rolnym i Zakładzie Rolno-Handlowym Cieleśnica Sp. z o.o.. Podobnie, w ramach modułu *gleboznawstwo* zajęcia z praktycznego zastosowania metody organoleptycznej do rozpoznawania gleb oraz wykonanie opisu profilu glebowego są realizowane na polach doświadczalnych COBORU SDOO w Ciciborze Dużym. Ponadto, przedstawiciel Polskiego Związku Pszczelarskiego uczestniczy w zajęciach w ramach przedmiotu: *pożytki pszczele*. W odniesieniu do wykładowców-praktyków stosowana jest Procedura P2 WSZJK PSW, która reguluje dobór kadry do prowadzenia zajęć dydaktycznych oraz Procedura P4 określająca reguły hospitacji zajęć.

Studenci ocenianego kierunku odbywają znaczną część zajęć poza Uczelnią, co jest kolejnym czynnikiem, który umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się. Są to zajęcia praktyczne i ćwiczenia terenowe, na których poznają profil określonych podmiotów produkcyjnych z otoczenia społeczno-gospodarczego oraz mogą korzystać z infrastruktury gospodarstw, przedsiębiorstw oraz ośrodków badawczych i wdrożeniowych. Podczas wizyt studenci mogą zapoznać się z zakresem prac rolnych oraz mają możliwość realizowania części zajęć bezpośrednio w ośrodkach zajmujących się doskonaleniem cech roślin i wprowadzeniem nowych technologii uprawy. W latach 2016-2020 zajęcia praktyczne były prowadzone m.in. na poletkach doświadczalnych w Centralnym Ośrodku Badań Odmian Roślin Uprawnych w Ciciborze Dużym, w Zakładach Grupy Azoty, Instytucie Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa-PIB w Puławach, firmie Wipasz S.A., w gospodarstwach Grupy producentów trzody chlewnej „Chotycz” Sp. z o.o., Fermie strusi, RZD „Kępa-Puławy”- Zakład Osiny, PPHU Wola-Pasze Sp. z o.o., Nadleśnictwie Chotyłów, Stacji Hodowli i Unasienniania Zwierząt w Bydgoszczy, Państwowym Instytucie Weterynaryjnym w Puławach, Wojewódzkim Inspektoracie Ochrony Środowiska w Białej Podlaskiej, Biurze Powiatowym ARiMR w Białej Podlaskiej, a także w Stadninie Koni w Janowie Podlaskim.

Współpraca z otoczeniem zewnętrznym daje także możliwość realizacji praktyk zawodowych (kryterium 2.4.) w instytucjach branżowych, nowoczesnych gospodarstwach i przedsiębiorstwach rolnych oraz ośrodkach naukowo-badawczych. Uczelnia dysponuje długą i na bieżąco aktualizowaną listą rekomendowanych podmiotów, w których mogą być realizowane praktyki, wśród których są jednostki samorządu terytorialnego i jednostki administracji rządowej, takie jak: Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Lubelski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych w Cichorze Dużym, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie, Delegatura w Białej Podlaskiej; oraz przedsiębiorstwa z otoczenia rolnictwa - firmy paszowe, przetwórcze, czy produkcyjno-handlowe, np. Przedsiębiorstwo Rolno-Handlowe Konstantynów Sp. z o.o., P.H.U Agrotechnika Maszyny Rolnicze Krzysztof Laszuk, Spółdzielnia Mleczarska Mlekovita oraz Vivai Mazzoni Polska sp. z o.o.. Uczelnia uczestniczyła też w ogólnopolskim przedsięwzięciu: „Program praktyk zawodowych w Państwowych Wyższych Szkołach Zawodowych”. Jego celem było stworzenie platformy efektywnego startu na rynku pracy dla studentów i absolwentów Uczelni przy bliskiej współpracy z instytucjami oferującymi możliwość odbycia praktyki studenckiej oraz środowiskami opiniotwórczymi oceniającymi przydatność zawodową kształcenia na ocenianym kierunku.

Studenci kierunku rolnictwo mają możliwość realizacji prac dyplomowych we współpracy z gospodarstwami rolnymi, przedsiębiorcami i organami administracji związanymi z rolnictwem. Prace te są zwykle elementem szerszej, długofalowej współpracy, w której biorą udział również pracownicy prowadzący zajęcia na ocenianym kierunku, ale są też realizowane w indywidualnych gospodarstwach rolnych studentów lub ich rodziców. Przykładowe tytuły prac z roku akad. 2019/20 to: „Plonowanie i opłacalność uprawy owsa siewnego (*Avena sativa* L.) w gminie Piszczac”; „Agrotechnika i opłacalność uprawy kukurydzy na ziarno w gospodarstwie indywidualnym w gminie Sosnówka”; „Integrowana produkcja jabłek na przykładzie indywidualnego gospodarstwa w gminie Wisznice”.

Studenci mają możliwość uczestniczenia w spotkaniach z udziałem rolników praktyków oraz specjalistów pracujących na rzecz rolnictwa, w tym również wysłuchania specjalistycznych wykładów. Kontakty z otoczeniem są realizowane również przy okazji szkoleń i konferencji, takich jak: „Inicjatywa białkowa COBORU” czy szkolenie nt. Dobra Praktyka Ochrony Roślin”. Na Uczelni odbywają się też spotkania z interesariuszami zewnętrznymi, w tym np. wójtami gmin (Zalesie, Rokitno, Biała Podlaska), na których omawia się koncepcje i cele kształcenia kierunku, program studiów, jak również bieżące problemy dydaktyczne. W sumie, Jednostka współpracuje z wieloma podmiotami o zróżnicowanym profilu działalności związanej z rolnictwem, w tym z ośrodkami stosującymi nowoczesne technologie produkcji rolnej i mające istotny wpływ dla funkcjonowania lokalnych producentów.

Biuro Karier stanowi dla studentów łącznik z otoczeniem społeczno-gospodarczym. BK oferuje studentom poradnictwo w zakresie zakładania działalności gospodarczej i kształtowania postaw przedsiębiorczych oraz wsparcie dla zatrudnionych absolwentów (coaching i mentoring). Studenci mogą brać udział w spotkaniach informacyjnych, dotyczących rynku pracy i przedsiębiorczości. Dotychczas były to np. warsztaty kształtujące postawy przedsiębiorcze, prelekcja przedstawiciela Urzędu Skarbowego nt. form opodatkowania działalności gospodarczej; wykład przedstawiciela Powiatowego Urzędu Pracy nt. wsparcia z instytucji rynku pracy; wykład przedstawiciela Państwowej Inspekcji Pracy nt. warunków świadczenia pracy. W ramach takich spotkań omawiane były też kwestie związane z dostępnością i pozyskiwaniem środków z funduszy europejskich (współorganizator: Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Białej Podlaskiej).

Praca Biura Karier obejmuje ponadto: dystrybucję ofert pracy, praktyk i staży oraz wolontariatu; organizację spotkań z pracodawcami oraz prezentację firm na Uczelni, a także organizację Targów Pracy i Praktyk, gromadzenie i udostępnianie publikacji, wydawnictw oraz materiałów informacyjnych o tematyce związanej z rozwojem zawodowym oraz poruszaniem się po rynku pracy, a także bieżącą współpracę z instytucjami i podmiotami gospodarczymi. Biuro prowadzi kompleksowy serwis internetowy o praktykach, ofertach pracy, szkoleniach, imprezach, projektach stażowych itp. Sekcja Praktyk Studenckich i Biura Karier PSW oferuje również przedsiębiorcom współpracę w zakresie zamieszczania oferty pracy, przeprowadzania preselekcji absolwentów na konkretne stanowiska pracy; prezentacji firm i oferty pracodawców studentom i absolwentom. Ponadto, BK zbiera informację zwrotną o zatrudnionych za swoim pośrednictwem osobach, studentach i absolwentach, i udostępnia je jednostkom prowadzącym kształcenie. W 2020 roku na poziomie Uczelni sformalizowano pozyskiwanie danych o kształceniu w ramach praktyk. Procedura P7: „Opinia pracodawcy na temat programu praktyk oraz przygotowania studenta do wykonywania zawodu” określa sposób wyrażenia opinii przez pracodawcę na temat programu praktyk oraz przygotowania studenta do wykonywania zawodu po zakończonych praktykach. W ramach P7 pozyskuje się informacje dotyczące programu, przygotowania studenta do praktyk i wykonywanego zawodu; w tym opanowania kompetencji istotnych w pracy zawodowej. Natomiast Procedura P8: „Ocena praktyki zawodowej przez studenta”: określa sposób przeprowadzenia badania opinii studentów o praktykach w celu doskonalenia samego procesu realizacji praktyk, jak również całokształtu kształcenia na ocenianym kierunku.

Na poziomie uczelni realizowane są również liczne i różnorodne projekty ukierunkowane na rozwój kompetencji studentów na bazie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Między innymi, „Stawiamy na Rozwój Zintegrowany” to projekt współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach którego studenci ocenianego kierunku uczestniczą w wizytach studyjnych oraz certyfikowanych szkoleniach i warsztatach. Do realizacji projektu włączono m.in. Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach oraz Lubelski Ośrodek Doradztwa Rolniczego. Ponadto, na Uczelni funkcjonuje Stowarzyszenie Absolwentów PSW w Białej Podlaskiej, które ma na celu rozwój i promocję Uczelni, m.in. poprzez doradztwo i pośrednictwo zawodowe oraz wspieranie inicjatyw naukowych, samokształceniowych i gospodarczych jego członków.

Zarówno na poziomie Uczelni, jak i Jednostki prowadzącej oceniany kierunek realizowane są wspólne inicjatywy we współpracy z podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego, takie jak organizacja i obejmowanie patronatem honorowym szkoleń, kursów, konferencji, seminariów szkoleniowych, kierowanych do interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Na przykład, Zakład Rolnictwa we współpracy z Poldanor S.A. i Sekcją Praktyk Studenckich i Biurem Karier zrealizowały w maju 2017 seminarium dla studentów nt.: „Od nauki przez praktyki do zatrudnienia”.

Współpraca Jednostki prowadzącej oceniany kierunek opiera się również na wielostronnych porozumieniach ukierunkowanych na realizację określonych zadań. Na przykład: porozumienie z Gminą Miejską oraz firmą Pol-Kres Edwood (94/2019) oraz Europejskim Centrum Kształcenia i Wychowania Ochotniczych Hufców Pracy (62/2015) obejmuje wymianę doświadczeń dotyczącą kształcenia zorientowanego na potrzeby rynku pracy, propozycje tworzenia nowych kierunków i profilów kształcenia, a także kursów i szkoleń sprzyjających rozwojowi nauki ściśle powiązanej z praktyką. Uczelnia zawarła również porozumienie w sprawie funkcjonowania partnerstwa lokalnego na rzecz promocji mobilności zawodowej na rynku pracy (79/2017). Sygnatariuszami porozumienia są m. in. uczelnie i szkoły, Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży OHP w Białej Podlaskiej, Podlaska Agencja Consultingowa „RECTUS_WOC” w Białej Podlaskiej, Radzyńskie Stowarzyszenie Inicjatyw Edukacyjnych, Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie, Białkopodlaska Izba Gospodarcza, PUP w Białej

Podlaskiej i w Radzynie Podlaskiej oraz Powiatowa Poradnia Psychologiczna-Pedagogiczna w Białej Podlaskiej. Ponadto, nauczyciele prowadzący zajęcia na ocenianym kierunku uczestniczą w pracach organów Uczelni - Pracownia Analiz Biznesowych, Fundacja „Edukacja i Przyszłość” i Centrum Badań nad Innowacjami świadczących usługi dla otoczenia społeczno-gospodarczego.

W 2019 wdrożono program współpracy z Instytutem Ogrodnictwa w Skierniewicach, w ramach którego zorganizowano m.in. certyfikowane seminarium szkoleniowe: „Zrównoważone stosowanie środków ochrony roślin w celu ochrony wody przed zanieczyszczeniem”. W szkoleniu wzięło udział ponad 160 uczestników – studenci kierunku rolnictwo, przedstawiciele m. in. Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Lubelskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego, Wydziału Rolnictwa i Środowiska Starostwa Powiatowego w Białej Podlaskiej, jak również przedstawiciele dziesięciu gmin wiejskich oraz uczniowie szkół średnich o profilu rolniczym. W tym samym roku we współpracy z Centralnym Ośrodkiem Badania Odmian Roślin Uprawnych - Stacją Doświadczalną Oceny Odmian w Cichoborze Dużym odbyła się konferencja: „Inicjatywa Białkowska COBORU” z udziałem 100 osób, w tym kierowników Zakładów Doświadczalnych Oceny Odmian Roślin Rolniczych z całej Polski, przedstawicieli firm hodowlanych, rolnicy, studenci i uczniowie szkół średnich.

Jednostka współpracuje również z Regionalnym Centrum Badań EKO-AGRO-TECH w zakresie badań cech jakościowych materiału roślinnego, takich jak: „Metale ciężkie i substancje antyżywnościowe w ziemniaku uprawianym wzdłuż szlaków komunikacyjnych” (2017); „Plonowanie i cechy jakościowe ziemniaka jadalnego (*Solanum tuberosum* L.) w warunkach stosowania bioregulatorów i herbicydów” (2018); „Wpływ czynników środowiskowych i agrotechnicznych na cechy jakościowe i plonowanie gatunków roślin” (2020). Wyniki tych badań były publikowane w krajowych i zagranicznych czasopiśmie naukowych z listy A i B MNiSW. Ponadto, wraz z Instytutem Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach oraz Lubelskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego Jednostka realizuje projekt „Stawiamy na Rozwój Zintegrowany” współfinansowany ze środków UE, którego celem jest podniesienie kompetencji studentów kierunku rolnictwo w zakresie funkcjonowania na konkurencyjnym rynku. Służą temu certyfikowane szkolenia i warsztaty, wizyty studyjne oraz zajęcia z pracodawcami, mające wspierać rozwój kompetencji zawodowych studentów. Studenci kierunku rolnictwo uczestniczący w projekcie otrzymali zaświadczenia ukończenia "Szkolenia w zakresie stosowania środków ochrony roślin", które jest obowiązkowe przy wykonywaniu zabiegów ochrony roślin w gospodarstwie i stanowi przedmiot kontroli jednostek nadzorujących produkcję rolną.

Zakład Rolnictwa współpracuje ze szkołami średnimi, głównie o profilu rolniczym. Pracownicy Zakładu prowadzą wyjazdowe lekcje pokazowe oraz wykłady na tematy związane z rolnictwem. Natomiast Uniwersytet Trzeciego Wieku funkcjonujący na Uczelni od 2005 r. ma około 70 zarejestrowanych członków, którzy korzystają z szerokiej oferty zajęć fakultatywnych, m.in. z warsztatów tematycznych. Zakład Rolnictwa współpracuje też z podmiotami, takimi jak gminne ośrodki kultury czy ośrodki pomocy społecznej.

Do roku akademickiego 2019/2020 przeglądy współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym prezentowane były przez dziekana na Radzie Wydziału. Począwszy od roku akademickiego 2019/2020 powołany został zespół ds. realizacji kompleksowych przeglądów współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym (Zarządzenie Rektora nr 11/2020). W pracach zespołu bierze udział przedstawiciel Zakładu Rolnictwa. Informacje i sugestie, wskazane przez interesariuszy zewnętrznych wykorzystywane są do weryfikacji oferty programowej przez Zespół Jakości Kształcenia Kierunku Rolnictwa. Ponadto, Uczelnia podejmuje liczne działania ukierunkowane na zintensyfikowanie kontaktów z interesariuszami zewnętrznymi na danym kierunku. Między innymi, Jednostka stara się

zachować i wykorzystać dla doskonalenia kształcenia na ocenianym kierunku kontakty z absolwentami (zjazd absolwentów w 2015 roku, spotkanie absolwentów ze studentami w 2019 roku).

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6 - kryterium spełnione

Uzasadnienie

Jednostka przywiązuje dużą wagę do współpracy z interesariuszami zewnętrznymi i stara się współpracować z otoczeniem społeczno-gospodarczym na wielu płaszczyznach. Współpraca ma głównie charakter lokalny, ale obejmuje również nowoczesne podmioty produkcyjne – gospodarstwa rolne i przedsiębiorstwa, o rozpoznanej renomie, zasięgu krajowym i międzynarodowym. Interesariusze zewnętrzni, z którymi współpracuje Jednostka przy prowadzeniu ocenianego kierunku mają zróżnicowany charakter, ich zakres działalności jest bezpośrednio związany z dyscypliną, do której kierunek jest przyporządkowany, również z koncepcją i celami kształcenia oraz wyzwaniami rynku pracy właściwego dla kierunku. Współpraca z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego jest prowadzona systematycznie i przybiera zróżnicowane formy odpowiednie do wymogów realizacji programu studiów, w szczególności osiągania przez studentów efektów uczenia się. Prowadzone są okresowe przeglądy współpracy z otoczeniem w odniesieniu do programu studiów, obejmujące ocenę poprawności doboru instytucji współpracujących, skuteczności form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów i doskonalenie jego realizacji, osiąganie przez studentów efektów uczenia się i losy absolwentów. Wyniki tych przeglądów są wykorzystywane do rozwoju i doskonalenia współpracy, a przede wszystkim doskonalenia kształcenia na ocenianym kierunku.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Przyjęte przez Państwową Szkołę Wyższą im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej działania w celu rozwijania umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku rolnictwo wpisują się w strategię rozwoju uczelni (intensyfikacja współpracy w zakresie kształcenia, działalności naukowo-badawczej, budowanie przyjaznego środowiska akademickiego oraz relacji z uczelniami zagranicznymi), co ma istotne znaczenie również z punktu usytuowania opisywanej Jednostki w strefie przygranicznej. W celu zachęcania studentów zagranicznych pochodzących z krajów ościennych jak Białoruś, Ukraina, ale także krajów afrykańskich, Indii, Kazachstanu, Nepalu, Rosji i Gruzji, do podjęcia kształcenia na Uczelni, każdego roku organizowane są przez Akademickie Centrum Edukacji Ustawicznej wakacyjne kursy języka polskiego, oraz kursy języka polskiego dla studentów cudzoziemców w ramach projektu „Międzynarodowa PSW” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Jednostką odpowiedzialną za monitorowanie zainteresowań zgodnych z kształceniem, jak i możliwości

poszerzenia współpracy z partnerami i uczelniami zagranicznymi zarówno studentów na opisywanym kierunku oraz pracowników Zakładu Rolnictwa jest Uczelniana Sekcja Mobilności Międzynarodowej/Erasmus. Rozwojowi umiędzynarodowienia sprzyja również podejmowana współpraca z zagranicznymi jednostkami m.in. Universidad Catolica Santa Teresa de Jesus de Avila (Hiszpania), Università Degli Studi Di Bari Aldo Moro (Włochy), Goce Dolcev University (Macedonia), Uniwersytet Nauk Stosowanych Utenos Kolegija (Litwa), Slovak University of Agriculture in Nitra (Słowacja), Uman National University of Horticulture (Ukraina). Studenci kierunku rolnictwo mają sposobność wyjazdu na studia lub praktyki do krajów partnerskich w ramach programów: Erasmus+ (Erasmus KA103: Mobilność zagraniczna z krajami programu oraz Erasmus KA107: Mobilność zagraniczna pomiędzy krajami programu a krajami partnerskimi) oraz POWER (Zagraniczna mobilność studentów ze specjalnymi potrzebami. Edycja 3.) Minimalny czas pobytu studenta na uczelni zagranicznej wynosi 3 miesiące, a na praktykach 2 miesiące. Ponadto studenci mają możliwość poszerzania swojej działalności w ramach programu Erasmus jako opiekun studenta zagranicznego. Proces rekrutacyjny jest przejrzysty i upubliczniony za pośrednictwem strony internetowej Uczelni, a zasady rekrutacji dostępne online. W procesie rekrutacyjnym kryteriami kwalifikacji są wyniki w nauce oraz znajomość języka obcego, dodatkowo pod uwagę brana jest aktywność np. pełnienie funkcji opiekuna studentów z wymiany Erasmus+, działalność w samorządzie studenckim, kołach naukowych, promocja uczelni itp. Procesem rekrutacji kandydatów, udzielaniem niezbędnych informacji oraz wsparciem merytorycznym i organizacyjnym dla studentów ubiegających się o udział w praktykach zajmują się Uczelniana Komisja Rekrutacyjna oraz koordynator Programu Erasmus+. W roku akademickim 2019/2020 jedna studentka kierunku rolnictwo uczestniczyła w wymianie międzynarodowej (Turcja).

Osoby z niepełnosprawnością, które zakwalifikowały się na studia za granicą w ramach programu Erasmus+ mogą ubiegać się o dodatkowe wsparcie finansowe ustalone przez Polską Narodową Agencję Programu Erasmus+, przeznaczone na pokrycie wyjątkowych kosztów związanych ze specjalnymi potrzebami podczas podróży i pobytu w instytucji zagranicznej. Studenci kierunku rolnictwo, którzy wyjechali na studia w ramach programu Erasmus+, po powrocie mają możliwość dokonania ankietowej oceny aspektów związanych z procesem wymiany międzynarodowej. Władze Uczelni

dostrzegają problem dotyczący niskiej mobilności studentów kierunku, który w dużej mierze wynika z faktu posiadania lub współposiadania gospodarstwa rolnego, stąd podjęły działania w postaci powołania pełnomocnika Rektora ds. współpracy zagranicznej (Zarządzenie Rektora nr 11/20). Władze Uczelni na podstawie przeprowadzonych rozmów ze studentami wskazują, że zainteresowanie wymianą międzynarodową mogłoby być zwiększone, gdyby skrócono okres pobytu studentów w jednostkach zagranicznych, ale, jak również sygnalizują, na obecną chwilę nie ma programów, które by to umożliwiły. Przykładem podejmowanych działań w celu poprawy mobilności studentów w roku akademickim 2020/2021 jest oferta stypendiów DAAD (Niemiecka Centrala Wymiany Akademickiej), umożliwiająca grupowe wyjazdy studentów do co najmniej dwóch uczelni na okres od 7 do 12 dni.

Rozwojowi kadry kształcącej na kierunku rolnictwo sprzyja również możliwość korzystania z wyjazdów stażowych i naukowych dla nauczycieli w ramach programów: Erasmus+ Staff Mobility for Teaching (STA) oraz Staff Mobility for Training (SMP). W ostatnim czteroletnim okresie (2016-2020) z pracowników na kierunku rolnictwo z możliwości wyjazdu z programu Erasmus+ na staże naukowe i szkoleniowe skorzystało 9 osób (Słowacja, Litwa, Ukraina, Macedonia). Uczelnia gościła również naukowca przyjeżdżającego w ramach wymiany międzynarodowej. W roku 2018 w Zakładzie Rolnictwa staż odbyła jedna osoba, był to pracownik Uman National University of Horticulture (Ukraina), który prowadził wykłady w języku angielskim związane z tematyką produkcji roślinnej i sytuacją rolnictwa na

Ukrainie, na które również zapraszano studentów kierunku rolnictwo. Pracownicy mają możliwość wnioskowania o nawiązanie współpracy z wybraną uczelnią. Prowadzący zajęcia na kierunku rolnictwo poszerzają swoją aktywność na polu międzynarodowym poprzez aktywne uczestnictwo w licznych konferencjach międzynarodowych m.in. w Bułgarii, Wielkiej Brytanii, Litwie, Lublinie, Zamościu, Lwowie. Zakład Rolnictwa w 2014 roku był organizatorem III Międzynarodowej Konferencji Naukowej nt. „Współczesne dylematy polskiego rolnictwa”. Ponadto nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia na kierunku rolnictwo są aktywnymi członkami międzynarodowych organizacji i stowarzyszeń m.in. European Society of Clinical Microbiology and Infectious Diseases, International Society for Infectious Diseases, American Society for Microbiology, Rotary International, Konsorcjum Global Microbial Identifier, National Food Institute, European Association for Animal Production, European Agroforestry Federation. Ponadto Państwowa Szkoła Wyższa posiada podpisane porozumienia o współpracy obejmującej również obszar rolnictwa z Międzynarodowym Instytutem Rozwoju w Rio de Janeiro oraz włoskim Uniwersytetem w Bari.

Zarówno studenci, jak i pracownicy mają możliwość podnoszenia kompetencji językowych, w szczególności języka akademickiego i technicznego związanego z kierunkiem studiów. Aktualnie spośród nauczycieli Zakładu Rolnictwa dwie osoby korzystają z kursu języka angielskiego w ramach projektu „PSW- Uczelnia z przyszłością” oraz jedna ze szkolenia w ramach projektu „Podniesienie kompetencji kadry akademickiej i potencjału instytucji w przyjmowaniu osób z zagranicy – Welcome to Poland”. Studenci po zakończonym kursie językowym na kierunku rolnictwo uzyskują możliwość kompetencji językowych na poziomie B2. Uzyskana ocena uwzględnia takie kryteria jak: komunikacja interaktywna, wymowa oraz płynność wypowiedzi, zasób struktur językowych i poprawność językową, jak również zasób słownictwa, w tym słownictwa specjalistycznego właściwego dla danego kierunku studiów, zgodnie z efektami kształcenia (K_U03: Umie prezentować własne poglądy w formie werbalnej, pisemnej i graficznej; rozumie i interpretuje poglądy innych). Studenci mogą również uczestniczyć w wykładach prowadzonych w ramach wymiany międzynarodowej oraz przy okazji organizowanych konferencji międzynarodowych. Na podstawie przekazanych informacji oraz wizytacji można potwierdzić, że studenci kierunku rolnictwo zarówno podczas realizowania wielu przedmiotów, seminarium dyplomowego oraz w trakcie przygotowywania pracy dyplomowej również mają możliwość zapoznania się z obcojęzyczną literaturą naukową.

Strona internetowa Uczelni w całości nie jest dostępna w wersji obcojęzycznej, zawiera jedynie wybrane informacje w zakładkach Aktualności i Kandydat w języku angielskim i rosyjskim.

W celu poprawy stopnia umiędzynarodowienia kształcenia, Jednostka od roku akademickiego 2019/2020 powołała osobę nadzorującą w osobie Prorektora ds. międzynarodowych, a w dalszym etapie Zespół ds. współpracy zagranicznej w skład, którego wchodzi pracownik Zakładu Rolnictwa. Jedną z form działalności pełnomocnika ds. współpracy międzynarodowej jest gromadzenie informacji i przekazywanie ich do Prorektora ds. międzynarodowych lub koordynatora programu Erasmus+ nt. zainteresowania zarówno pracowników, jak i studentów zagranicznymi uczelniami i instytucjami.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7 - kryterium spełnione

Uzasadnienie

Jednostka prowadząca kierunek rolnictwo podejmuje podstawowe działania w celu umiędzynarodowienia procesu kształcenia. Umiędzynarodowienie programu kształcenia na kierunku ma charakter wieloaspektowy, uwzględnia zarówno mobilność studentów i kadry naukowej kierunku, udział w konferencjach i szkoleniach. W efekcie umiędzynarodowienia procesu kształcenia studenci

zwiększają zakres swojej wiedzy poprzez uczestnictwo w organizowanych konferencjach oraz w ramach zebrań naukowych z zapraszanymi na staż gośćmi z instytucji zagranicznych. Studenci oraz pracownicy uczestniczą w wymianie międzynarodowej korzystając ze stypendium Erasmus+ oraz programu POWER. Aktywność tą należy uznać za pozytywną. Jednak w opinii zespołu PKA słabą stroną umiędzynarodowienia procesu kształcenia jest niewielkie zainteresowanie wyjazdami w ramach programu Erasmus+ dla studentów, dlatego wskazane byłoby zwiększenie mobilności szczególnie ze strony tej grupy. Wskazane byłoby zwiększenie działań związanych z informowaniem o funkcjonowaniu wymiany międzynarodowej oraz podejmowanie aktywności w celu zwiększenia mobilności na kierunku rolnictwo, co pozwoliłoby na bieżącą ocenę i możliwość podjęcia adekwatnych działań.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Na podstawie informacji zawartych w raporcie samooceny, dokumentacji oraz podczas spotkań z interesariuszami wewnętrznymi na Wydziale Nauk Technicznych w Państwowej Szkole Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej, można stwierdzić, że wsparcie, opieka oraz motywacja studentów do osiągania efektów kształcenia na wizytowanym kierunku są realizowane zgodnie z ich potrzebami oraz ze strategią jednostki. Istotnym spotkaniem w celu weryfikacji kryterium 8 było spotkanie ze studentami kierunku rolnictwo, przedstawicielami Samorządu Studentów oraz przedstawicielami ruchu naukowego.

Charakterystyczną cechą kształcenia na ocenianym kierunku rolnictwo jest niewielka ilość studentów na poszczególnych latach studiów. Z perspektywy uczącego się, takie realia kształcenia pozwalają na zorientowanie nauczania na studenta. Kierownik akademicki, która jest odpowiedzialna za realizację programu kształcenia ma szansę poświęcić każdemu ze studentów więcej uwagi w porównaniu do kierunków, na których kształcenie prowadzone jest w realiach „masowych”. Specjalistyczny i niszowy charakter kształcenia wraz ze stosunkowo niewielką liczbą studentów na kierunku, wspiera tworzenie dobrze funkcjonujących relacji pomiędzy kadrą akademicką, władzami wydziału i studentami. Większość osób obecnych na spotkaniu zespołu oceniającego PKA ze studentami ponownie wybrałaby ten kierunek studiów, co z perspektywy studenckiej jest także dowodem na zasadność dalszego rozwoju ocenianego kierunku. Skuteczną realizację programu studiów ułatwia prowadzenie zajęć w niewielkich grupach ćwiczeniowych i laboratoryjnych. Daje to możliwość bezpośredniego nadzoru nad uzyskiwanymi efektami uczenia się oraz zindywidualizowanie procesów takich jak przygotowanie pracy dyplomowej, realizacja praktyk oraz indywidualne konsultacje dotyczące pracy studenta i oceny jej efektów.

Wsparcie studentów ocenianego kierunku jest realizowane systematycznie i kompleksowo. Podstawowym aspektem wsparcia studentów w komunikacji i identyfikacji problemów jest bliski

kontakt z kadrami akademickimi, która podczas realizacji procesu kształcenia, pełni często jednocześnie rolę pierwszego kontaktu w przypadku wystąpienia niejasności oraz problemów. Kadra jest zobligowana do wyznaczenia indywidualnych konsultacji realizowanych przez nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w ramach cotygodniowych dyżurów. Nauczyciele akademicy są zobowiązani do prowadzenia w tygodniu co najmniej 2 godzin konsultacji dla studentów. Harmonogram godzin konsultacyjnych ustalany jest na początku każdego semestru i podawany do wiadomości studentów na stronie internetowej wydziału. Na pierwszych zajęciach studenci są informowani o zakładanych efektach uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, określonych w kartach przedmiotu (dostępnych także na stronie Internetowej Uczelni), zasadach weryfikacji osiągania efektów uczenia się, stosowanej formie oceniania, wymaganej literaturze obowiązkowej i uzupełniającej. Wymiana informacji pomiędzy prowadzącymi zajęcia, a studentami odbywa się głównie drogą mailową oraz za pośrednictwem Platformy Wirtualny Dziekanat. W opinii Zespołu oceniającego PKA dostęp do informacji istotnych dla procesu kształcenia i realizacji wsparcia jest zapewniony na odpowiednim poziomie, co potwierdzili również studenci obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym. Miejsce umożliwiającym studentom stały dostęp do niezbędnych informacji o wynikach zaliczeń i egzaminów, zobowiązań finansowych i o aktualnym statusie studenta jest platforma „Wirtualny Dziekanat”.

W celu zwiększenia udziału i podnoszenie świadomości studentów w kwestii dotyczącej współtworzenia kierunku, wpływu na realia kształcenia na wydziale, a co za tym idzie wdrażania działań dotyczących poprawy jakości uczenia się, zespół oceniający PKA rekomenduje wprowadzenie praktyki cyklicznych nieformalnych spotkań ze studentami kierunku rolnictwo, jako dodatkowego mechanizmu pozwalającego na monitorowanie opinii studentów nt. wsparcia procesu kształcenia poza działaniami w ramach cyklicznej ankietyzacji. Charakterystyczne dla specyfiki niewielkich kierunków studiów jest często niewielki odsetek osób wyrażający chęć udziału w oficjalnych gremiach wydziału, uczelni lub samorządu. W takiej sytuacji opinie studentów dotyczące konkretnego programu kształcenia mogą być niewystarczająco komunikowane na gremiach omawiających sprawy dydaktyczne całej jednostki w przypadku, kiedy studenci mogą sygnalizować sprawy odnoszące się jedynie do danego programu. Istotnym elementem programu dla studentów ocenianego kierunku są praktyki studenckie. Przygotowanie do odbycia praktyk rozpoczyna się od organizacji spotkania studentów z uczelnianym opiekunem praktyk oraz z pracownikiem Sekcji Praktyk Studenckich i Biura Karier. W trakcie spotkania studenci zapoznają się z zasadami odbywania praktyk, organizacją praktyk, w tym również z proponowanymi miejscami praktyk oraz procedurami i programem praktyk, w tym wymaganą dokumentacją praktyk, uzyskaniem efektów uczenia się i sposobem zaliczenia przedmiotu. W związku ze znacznym odsetkiem osób studiujących na kierunku, którzy posiadają rodzinne gospodarstwa, studenci mają prawo odbyć część praktyki we własnym gospodarstwie rolnym lub gospodarstwie należącym do ich rodziców. Spełniając odpowiednie warunki (Program Praktyk, Roz. IV, pkt. 2). Student może odbywać praktykę również za granicą. Na kierunku rolnictwo została przyjęta zasada poszukiwania miejsca odbywania części praktyki przez studenta we własnym zakresie. Jej celem jest aktywizacja przyszłego absolwenta i rozwijanie umiejętności aktywnego poszukiwania możliwości zatrudnienia. Jest to ważne z punktu widzenia umiejętności rozpoznania przez studenta zagadnień, które powinien w pierwszej kolejności doskonalić, oraz wypracowanie umiejętności przekazania pracodawcy informacji o swoich umiejętnościach i zainteresowaniach. Na spotkaniu z zespołem oceniającym PKA nie było obecnej osoby, która doświadczyła problemów w znalezieniu praktyk. Jednak w przypadku, gdyby taka sytuacja zaistniała studenci mogą skorzystać z pomocy osoby odpowiedzialnej za praktyki, która udzieli wsparcia w ich znalezieniu.

Na ocenianym kierunku realizowane są także działania mające na celu wsparcie dla studentów wybitnych. Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej podejmuje takie działania poprzez motywujące studentów do rozwoju naukowego, do form wsparcia studentów w rozwoju naukowym należy zaliczyć:

- stypendium rektora - zgodnie z Regulaminem Świadczeń dla Studentów Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej, wprowadzonym Zarządzeniem Rektora nr 103/2020 Wybitni studenci, na podstawie pkt. §21 mogą otrzymać stypendium rektora, w przypadku, gdy uzyskali wybitne wyniki w nauce, posiadają osiągnięcia naukowe lub artystyczne lub osiągnięcia sportowe we współzawodnictwie, co najmniej na poziomie krajowym,
- nagrodę indywidualną rektora - Wybitni studenci kierunku rolnictwo w każdym roku akademickim są wyróżniani nagrodą JM Rektora zgodnie z Regulaminem Świadczeń dla Studentów Państwowej Szkoły Wyższej nagroda Rektora przyznawana jest: Studentom wyróżniającym się szczególnymi wynikami w nauce i wzorowym wypełnianiem (§49) obowiązków. W zrozumiały sposób są określone także wymagania jakie studenci muszą spełnić w celu otrzymania tego rodzaju wsparcia (§50),
- wsparcie w ramach indywidualnej organizacji studiów (IOS) Studenci kierunku rolnictwo w każdym roku akademickim uzyskują również wsparcie w ramach indywidualnej organizacji studiów (IOS). Zgodnie z §15 Regulaminu Studiów Państwowej Szkoły Wyższej Im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej dopuszcza się możliwość studiowania według indywidualnej organizacji studiów (IOS) na semestr lub rok akademicki w odniesieniu do studentów studiów stacjonarnych, którzy spełniają co najmniej jeden z wymienionych warunków: posiadają orzeczenie o niepełnosprawności, reprezentują uczelnię na poziomie co najmniej krajowym, równolegle studiują na innych kierunkach studiów, znajdują się w szczególnie trudnych, udokumentowanych sytuacjach życiowych, osiągają bardzo dobre wyniki w nauce, ze średnią ocen co najmniej 4,50 za ostatni semestr studiów oraz uczestniczą w pracach badawczych/naukowych, uczestniczą w wymianie międzynarodowej, studentkom w ciąży, studentom będącym rodzicami, w innych uzasadnionych przypadkach.

Biuro Karier organizuje zajęcia dodatkowe pozwalające na naukę kompetencji miękkich. Przykładami projektów realizowanych przez Biuro Karier są m. in. projekt: „Sprawne Biuro Karier twoim przewodnikiem po rynku pracy”, narzędzie „Test Kompetencji HR24”, „Stawiamy na Rozwój Zintegrowany!”. Projekt „Sprawne Biuro Karier twoim przewodnikiem po rynku pracy” realizowany był w okresie od 01 października 2017 roku do 31 października 2019 roku w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. Działania, jakimi objęci byli studenci (uczestnicy projektu) to: usługi z zakresu poradnictwa zawodowego, coaching kariery, doradztwo w zakresie zakładania działalności gospodarczej i kształtowania postaw przedsiębiorczych, warsztaty kształtujące postawy przedsiębiorcze.

Na wniosek studentów, w roku akademickim 2018/2019 w ramach projektu „Wsparcie rozwoju kształcenia na profilu praktycznym w publicznych uczelniach zawodowych”, uruchomiono i nowocześnie wyposażono dwie pracownie symulacji w zakresie rozwoju kompetencji społecznych. Służą one studentom do rozwoju umiejętności praktycznych w przestrzeni odzwierciedlającej warunki pracy. Studenci rolnictwa mają zajęcia w tej pracowni (od roku akademickiego 2018/2019). W ramach projektu wyposażono również pracownie do nauki języków obcych, gabinet finansisty, akademickie centrum medialne, pracownie do badań fizykalnych, pracownie wysokiej wiarygodności „Emergency”, jak również zakupiono pomoce dydaktyczne i podręczniki w języku angielskim oraz zorganizowano wiele tematycznych warsztatów, pozwalającym studentom uzyskać lepszy start w procesie wejścia na

rynek pracy. Z perspektywy studenckiej działania wydziału wspierające rozwój kompetencji społecznych należy ocenić pozytywnie.

Aspektem wysoko ocenianym przez zespół oceniający PKA wspierającym proces kształcenia jest zaplecze infrastrukturalne. Osoby mieszkające w znacznej odległości od Uczelni mogą skorzystać z zakwaterowania w Domu Studenta. Dotyczy to zarówno studentów mieszkających w Polsce, jak również studentów pochodzenia zagranicznego. Z uwagi na znaczny odsetek studentów zagranicznych, na Uczelni powołano Pełnomocnika Rektora ds. cudzoziemców (Zarządzenie Rektora 68/2017). Studenci posiadają do dyspozycji także parking dla samochodów przy domu studenta. Zlokalizowany jest on w bliskim sąsiedztwie uczelni i jest skomunikowany łącznikiem z głównym budynkiem. Wszystkie informacje na temat dostępności miejsc w domu studenckim, procesu kwaterowania i kontaktu studenci mogą znaleźć na stronie internetowej uczelni.

Istotnym elementem umożliwiającym studentom kierunku rozszerzanie działalności i zainteresowań w obszarze naukowo-dydaktycznym stanowi funkcjonujące Koło Naukowe Studentów Rolnictwa. Charakterystycznym aspektem dla niewielkich kierunków jest także rola integracyjna koła naukowego dla środowiska kierunku. W roku wizytacji kierunku w kole aktywnie działało 21 studentów. Wśród podstawowych celów jego działalności wymienić należy: pobudzanie zainteresowań naukowych studentów i wdrażanie ich do pracy naukowej i badawczej, rozwijanie innych form aktywności naukowej studentów poszerzających ich zainteresowania związane z programem studiów oraz umożliwianie wymiany doświadczeń i prezentowania wyników własnych prac badawczych na szerszym forum. Efektem tych działań jest uczestnictwo członków koła w konferencjach krajowych i międzynarodowych oraz liczne publikacje naukowe studentów dzięki finansowemu wsparciu Koła Naukowego przez Władze Uczelni. Zespół oceniający PKA zapoznał się z przykładami publikacji naukowych tworzonych z udziałem studentów zaangażowanych w pracę koła naukowego. W Uczelni funkcjonuje Regulamin rejestracji oraz finansowania uczelnianych organizacji studenckich. Opiekę merytoryczną nad działalnością studenckiego koła naukowego sprawują pracownicy Zakładu Rolnictwa legitymujący się aktywnością naukową.

Procesowi uczenia się studentów kierunku rolnictwo sprzyja szereg form wsparcia materialnego i finansowego, umożliwiających łatwiejsze funkcjonowanie w społeczności akademickiej. Każdy ze studentów, po złożeniu odpowiednio udokumentowanego wniosku, może ubiegać się o pomoc materialną w formie: stypendium socjalnego, stypendium specjalnego dla osób z niepełnosprawnościami, stypendium Rektora dla najlepszych studentów lub zapomogę. Zakres świadczeń i sposoby ich przyznawania reguluje Regulamin Świadczeń dla Studentów PSW w Białej Podlaskiej Zarządzenie Rektora nr 18/2020. Z perspektywy studenckiej należy stwierdzić, że regulamin przydzielania funduszy stypendialnych jest zrozumiały i kompleksowy. Określa on między innymi sposób funkcjonowania komisji stypendialnej powoływanej przez rektora spośród studentów i pracowników. W skład komisji stypendialnej wchodzi co najmniej 6 osób, przy czym studenci stanowią większość składu komisji. W regulaminie określone są zasady i funkcjonowanie przydzielania stypendiów: socjalnego, rektora, dla niepełnosprawnych, dla studentów zagranicznych oraz zapomogi. Uczelnia zapewnia także wsparcie dla studentów z niepełnosprawnością. W bibliotece PSW zlokalizowane jest stanowisko dla osób niepełnosprawnych. Studenci ze znaczną niepełnosprawnością ruchową odbywają zajęcia w salach o lepszej dostępności, aby ograniczyć potrzebę ich nadmiernego przemieszczania się. Dla studentów ze znaczną niepełnosprawnością możliwe jest przydzielenie asystentów wspierających poruszanie się po obiektach Uczelni oraz inne czynności umożliwiające im studiowanie poprzez pomoc osobom z niepełnosprawnością przy wypełnianiu dokumentów związanych z procesem kształcenia, pomoc przy sporządzaniu notatek z zajęć dydaktycznych i praktyk.

Państwowa Szkoła Wyższa w Białej Podlaskiej realizuje działania zapobiegające sytuacjom trudnym z udziałem studentów i nakierowane na przeciwdziałanie przemocy i dyskryminacji. Przykładem usprawnienia systemu wsparcia studentów w tym zakresie w roku odbywania się wizytacji zdalnej jest inicjatywa podjęta wspólnie na wniosek studentów realizowana wspólnie z pracownikami uczelni w czasie ogólnopolskiej kwarantanny. Zakłada ona komunikowanie studentom oferty dostępu do specjalistycznych poradni w związku z zaspokojeniem potrzeb w zakresie zdrowia psychicznego oraz wsparcia psychologicznego dla studentów i pracowników uczelni. Innym przedsięwzięciem w tym zakresie, podjętym przez Samorząd Studencki jest realizacja w PSW w Białej Podlaskiej projektu w ramach zadania zleconego przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego – „Strefa komfortu PSRP”. Jest to projekt skierowany do wszystkich studentów z całej Polski polegający na wsparciu psychologicznym. W ramach tej inicjatywy każdy ma możliwość skorzystania z indywidualnej pomocy online oraz wzięcia udziału w webinarium prowadzonych przez specjalistów.

W Uczelni funkcjonuje Samorząd Studencki, który jest oficjalnym organem uczelni reprezentującym studentów PSW w Białej Podlaskiej. Do jego działalności należy m.in. wyłonienie przedstawicielstwa studentów do ciał kolegialnych i decyzyjnych uczelni takich jak senat, rada wydziału, oraz komisji celowych oraz uczestnictwo w opracowywaniu przepisów wewnętrznych w Uczelni (regulamin samorządu, zasady przyznawania pomocy materialnej), wypracowywanie form kontaktów, przekazywanie informacji i współpraca z władzami Uczelni itp. Samorząd studencki aktywnie uczestniczy w realizacji procedur zapewnienia jakości kształcenia poprzez tworzenie programu studiów i jego opiniowanie. Przewodniczący samorządu jest dysponentem informacji dot. oceny prowadzących, realizacji zajęć dydaktycznych i wyników tej oceny.

PSW w Białej Podlaskiej zakłada działania dążące do zapewnienia studentom komfortu i bezpieczeństwa pracy poprzez realizację działań zapobiegawczych wobec trudnym sytuacjom z udziałem studentów i przeciwdziałanie przemocy i dyskryminacji. Za fizyczne bezpieczeństwo studentów w trakcie zajęć, w sposób bezpośredni odpowiedzialni są nauczyciele prowadzący zajęcia dydaktyczne. W przypadku zajęć laboratoryjnych prowadzący zobligowani są do zapoznania studentów z obowiązującymi zasadami BHP i nadzorowania ich przestrzegania. Osoby odpowiedzialne za bezpieczeństwo studentów, w razie wypadku mogą liczyć na wsparcie osoby z odpowiednim przeszkoleniem w zakresie udzielania pierwszej pomocy. Budynek Zakładu Rolnictwa wyposażony jest w automatyczne urządzenie do defibrylacji (AED). W celu podniesienia poziomu bezpieczeństwa studentów i pracowników, Uczelnia wprowadziła Regulamin Przeciwdziałania Mobbingowi, Dyskryminacji i Molestowaniu Seksualnemu Pracowników i Studentów. Każdy student lub pracownik, który uzna, że stał się ofiarą takich działań, lub zaobserwował takie zjawiska w otoczeniu Uczelni może zgłosić ten fakt w formie pisemnej skargi. Komisja rozpatruje takie doniesienie, wyjaśnia je i przedstawia Rektorowi opinie oraz wnioski na temat zgłoszonej sytuacji.

Studenci kierunku rolnictwo mają możliwość wyrażania swoich opinii na temat procesów i działań wspierających proces studiowania i proponowania działań naprawczych. Mogą swoje opinie zgłaszać opiekunom roku, kierownikowi Zakładu Rolnictwa, jak również dziekanowi Wydziału Nauk Technicznych oraz prorektorowi ds. kształcenia i studentów zarówno drogą elektroniczną, jak również podczas dyżurów. Regularnie odbywają się spotkania grupy starostów roku w celu usprawnienia komunikacji pomiędzy studentami, a przedstawicielami URSS (przekazywanie ważnych informacji z życia Uczelni), co przyczynia się do oceny procesów i działań wspierających proces studiowania. Zgodnie z Wewnętrznym Systemem Zapewniania Jakości Kształcenia studenci mogą również wpływać na proces studiowania poprzez wyrażanie swoich opinii za pomocą kwestionariuszy ankiet. Po analizie ankiety „Kwestionariusz ankiety, ocena satysfakcji studenta z warunków studiowania” badającej opinie

studentów na temat mechanizmów wsparcia należy stwierdzić, że jest ona skonstruowana w sposób pozwalający na ocenę najistotniejszych aspektów dla studentów. Skala ocen w ankiecie zawiera wartości od 2 (najsłabsza) do 5 (najmocniejsza) oraz pozostawia studentom możliwość otwartej wypowiedzi.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8 - kryterium spełnione

Uzasadnienie

Wsparcie, opieka oraz motywacja studentów do osiągania efektów kształcenia na wizytowanym kierunku są realizowane zgodnie ze strategią jednostki oraz potrzebami studentów. Wsparcie realizowane jest w sposób systematyczny, stały i kompleksowy. Uczelnia oraz wydział, zapewnia kompleksowe wsparcie dla studentów ocenianego kierunku. Charakterystyczną cechą dla realiów kształcenia na kierunku rolnictwo jest kameralny charakter kształcenia w nielicznych grupach studenckich. Z perspektywy studenckiej można stwierdzić, że działania realizowane przez Wydział oraz Uczelnię w ramach kierunku rolnictwo spełniają wszystkie kryteria i potrzeby studentów dotyczące ich wsparcia w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym, wejściu na rynek pracy oraz rozwoju kariery naukowej. Działania uczelni uwzględniają rozwój systemów pozwalających studentom na zgłaszanie skarg i wniosków oraz zakładają sposoby ich rozpatrywania. Istotnym aspektem rozwoju społeczności studenckiej jest wsparcie ze strony władz wydziału i uczelni różnorodnych form aktywności studentów takich jak Koło Naukowe Studentów Rolnictwa oraz samorząd studentów. Wsparcie administracyjne oraz dydaktyczne podlega również cyklicznej ewaluacji, co pozwala monitorować rozwój systemów wsparcia z perspektywy studenckiej.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Publiczny dostęp do informacji o programie studiów kierunku rolnictwo jest możliwy dzięki szerokiemu spektrum kanałów komunikacyjnych. Wykorzystuje się tradycyjne metody jak tablice ogłoszeniowe zlokalizowane w budynku Zakładu Rolnictwa i materiały informacyjne udostępniane podczas różnych spotkań informacyjnych, edukacyjnych i promocyjnych. Jednak największe znaczenie i największy zasięg oddziaływania mają nowoczesne metody przekazu informacji takie jak strony Internetowe, czy portale społecznościowe (Instagram, Youtube, Twitter, VKontakte). Strona internetowa PWS im. Papieża Jan Pawła II w Białej Podlaskiej jest podstawowym źródłem informacji na temat Uczelni i aktualnych wydarzeń dla kandydatów na studia, studentów, pracowników i innych interesariuszy. Jest ona bardzo dobrze zorganizowana, intuicyjna i czytelna. Charakteryzuje ją przejrzysty interfejs, który

pozwala na dostęp do zamieszczonych tam zasobów z każdego miejsca z dostępem do Internetu, także ze smartfonów.

Portal podzielony jest na sekcje zawierające między innymi wyodrębnione w postaci zakładki strefy „Kandydata”, „Studenta”, „Pracownika”, itp. Z punktu widzenia ocenianego kierunku istotne są treści zamieszczone w zakładkach Kandydat, Student oraz Uczelnia. W pierwszej z wymienionych zamieszczone są informacje dotyczące pełnej oferty edukacyjnej, obejmującej między innymi: listę dostępnych kierunków studiów oraz charakterystykę poszczególnych kierunków studiów wraz z opisem sylwetki absolwenta. W sekcji tej zawarte są także szczegółowe informacje dotyczące zasad postępowania rekrutacyjnego, wymaganych dokumentów, pobieranych opłat oraz link do Systemu Internetowej Rejestracji Kandydatów (IRK). W przypadku kierunku rolnictwo podano w omawianej zakładce ogólne informacje o studiach, ich organizacji, wyszczególniono listę głównych realizowanych zajęć dydaktycznych w modułach zajęć podstawowych, kierunkowych i specjalnościowych. Podano także informację o możliwościach zatrudnienia absolwentów kierunku. W zakładce Kandydat są zamieszczone także podstawowe informacje dla obcokrajowców w języku angielskim o przyjęciu na studia. W zakładce „Kandydat” jest sekcja Wirtualny Spacer po obiektach Uczelni, niemniej jednak w II połowie listopada 2020 r., opcja ta nie była dostępna. Zespół oceniający PKA, podobnie jak studenci kierunku rolnictwo wysoko oceniają transparentność informacji podawanych nt. organizacji procesu rekrutacji, gdyż wszelkie informacje nt. kalendarza rekrutacji, wymagań punktowych można znaleźć na stronie internetowej uczelni.

W zakładce Uczelnia/Wydział Nauk Technicznych/Zakład Rolnictwa zamieszczono informacje przeznaczone dla studentów kierunku takie jak: organizacja Wydziału i Zakładu, plany studiów, karty przedmiotów i modułów kształcenia, plany osobowe każdego nauczyciela akademickiego i terminy ich konsultacji, plany zajęć kierunku oraz aktualne wydarzenia ważne dla kierunku rolnictwo.

Z poziomu Wydział Nauk Technicznych można także pozyskać informacje o funkcjonowaniu Koła Naukowego Studentów Rolnictwa PWS w Białej Podlaskiej, bowiem podano tam wydarzenia z działalności Koła na przestrzeni ostatnich 2 lat.

Z sekcji Student studenci także mogą wejść do informacji o programie studiów, takich samych jak z zakładki Uczelnia, co jest niezwykle wygodne. W tej sekcji zamieszczone są informacje dotyczące praktyk, m.in. dokumenty do pobrania niezbędne do skierowania na praktykę, czy też formularz dziennika praktyk. Jednak w przypadku kierunku rolnictwa nie dopilnowano zamieszczenia programu praktyk na kierunku, choć jest odpowiednie przeznaczone dla takich informacji okienko. Dlatego też rekomenduje się, aby zamieścić na stronie internetowej informacje dotyczące programu praktyk studenckich. W zakładce Student podane są także informacje dotyczące zasad pisania pracy dyplomowej i inne informacje przydatne studentom w funkcjonowaniu na Uczelni (np. dotyczące świadczeń dla studentów, działalności kół naukowych itd.).

Powszechny dostęp do wszystkich aktów prawnych opracowanych przez Senat Uczelni (zarządzenia, regulaminy, akty prawa powszechnie obowiązującego), w których zamieszczono informacje o programie studiów w postaci plików pdf możliwy jest także na stronie Internetowej Biuletynu Informacji Publicznej PSW. Strona ta w ostatnim roku akademickim została istotnie i z korzyścią przebudowana.

Informacje dotyczące programu studiów i realizowanych przedmiotów oraz godzin konsultacji prezentowane są również na tablicach informacyjnych Zakładu Rolnictwa. Na podstawie przesłanej przez Uczelnię dokumentacji fotograficznej można stwierdzić, że tablice te są bardzo czytelne, wizualnie bardzo dobrze przygotowane i są wizytówką kierunku.

Działania w obszarze przeglądu działań informacyjnych i promocyjnych jest w kompetencjach Koordynatora ds. promocji Wydziału, który przygotowuje z tego zakresu corocznie w lipcu raport, oceniany przez Dziekana i Radę Programową. Raporty te prawidłowo identyfikują działania Wydziału w zakresie publicznego dostępu do informacji.

Uczelnia posiada podstronę z informacjami przeznaczonymi dla studentów z niepełnosprawnościami. Jest ona dostępna ze strony głównej uczelni. Na stronie tej znajdują się informacje odnośnie stwarzania osobom z niepełnosprawnościami warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia na poziomie wyższym. W ramach podstrony znajdują się zakładki: Aktualności, Sprzęt specjalistyczny, Asystent studenta z niepełnosprawnością, Dokumenty do pobrania, Kontakt i Przydatne strony. Strona ta jest opracowana standardowo, podobnie jak inne strony.

W PWS w Białej Podlaskiej są ustalone zasady odpowiedzialności za politykę informacyjną. Zamieszczaniem informacji na stronie Uczelni zajmuje się zespół przeszkolonych Redaktorów – pracowników administracyjnych i dydaktycznych, oddelegowanych z poszczególnych komórek organizacyjnych oraz studentów (koła naukowe), odpowiedzialnych za umieszczanie zawartości w poszczególnych zakładkach. Za kwestie merytoryczne w przypadku Zakładu Rolnictwa odpowiedzialny jest Kierownik Zakładu, przy czym dane przed opublikowaniem weryfikuje Dziekan Wydziału. Technicznie zamieszczaniem informacji zajmuje się sekretariat Wydziału w porozumieniu z administratorem serwisu PSW. Utrzymaniem strony zajmuje się Dział Teleinformatyczny PWS w Białej Podlaskiej.

Monitorowanie informacji na stronie odbywa się poprzez uniwersalny system zarządzania treścią serwisu WWW PSW - Joomla! [CMS]. Dodatkowo monitoruje się informacje statystyczne na stronie – liczbę wyświetleń, źródła odwiedzin, etc., za pomocą narzędzi Google Analytics.

Publiczny dostęp do informacji jest oceniany w ramach Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Zgodnie z procedurą Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia za pomocą kwestionariusza ankiety „Ocena satysfakcji studenta z warunków studiowania” pozyskuje się opinie studentów na temat strony internetowej. W kwestionariuszu ankiety są pytania dotyczące dostępu do informacji, w tym pytanie dotyczące oceny strony internetowej uczelni tj. *Dostępności informacji dotyczących spraw dydaktycznych na stronie internetowej uczelni*. Dodatkowo w ramach przygotowań do modernizacji i aktualizacji strony internetowej Uczelni w styczniu br przeprowadzono wśród studentów badanie w formie ankiety elektronicznej, zawierającej 4 przykładowe strony internetowe do wyboru z prośbą o wskazanie oczekiwań, preferencji, sugestii i uwag, w celu stworzenia nowoczesnej, przejrzystej i atrakcyjnej strony internetowej. W ramach działań oceny przyjazności korzystania ze strony internetowej trwają także od stycznia tego roku konsultacje wśród szerokiego grona społeczności akademickiej (pracownicy dydaktyczni, administracyjni i studenci). Konsultacje te miały na celu wypracowanie wspólnej wizji, koncepcji budowy witryny. Władze Uczelni zarezerwowały w budżecie w 2020 r. kwotę 500 000 PLN na rzecz przebudowy całej witryny internetowej uczelni. Część witryny została zmodernizowana w roku 2020 r. celem spełnienia standardu ustawy o dostępności cyfrowej WCAG. Szczególny nacisk przy tworzeniu nowej witryny położono na dostępność i pełną jej funkcjonalność oraz dostępność dla osób z niepełnosprawnościami. Równolegle uczelnia przystąpiła do programu Uczelnia Dostępna, wniosek przeszedł pozytywnie ocenę formalną i uczelnia oczekuje na finalizację projektu.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9 - kryterium spełnione

Uzasadnienie

Zapewniony jest publiczny dostęp do aktualnej, zrozumiałej oraz zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o kształceniu i realizacji procesu kształcenia na kierunku rolnictwo. Spośród narzędzi, którymi posługuje się Uczelnia w polityce informacyjnej wymienić należy przede wszystkim stronę internetową Uczelni oraz media społecznościowe, jednak wykorzystywane są także inne środki przekazu jak np. informacje o kierunku zamieszczane na tablicach ogłoszeniowych zlokalizowanych w budynku Zakładu Rolnictwa oraz w ulotkach informacyjnych o kierunku. Uczelnia dużą wagę przywiązuje do funkcjonalności i czytelności strony internetowej. Stąd też strona jest na bieżąco monitorowana oraz oceniana przez studentów w ramach Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Ponadto w bieżącym roku Uczelnia przeprowadziła konsultacje wśród szerokiego grona społeczności akademickiej dotyczące koncepcji budowy nowej witryny.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Polityka jakości realizowana jest w ramach funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia (WSZJK). W PSW w Białej Podlaskiej podstawowymi komórkami odpowiedzialnymi za sprawowanie nadzoru merytorycznego, organizacyjnego i administracyjnego nad studiami pierwszego stopnia na kierunku rolnictwo (w tym w zakresie ewaluacji i doskonalenia jakości kształcenia) są: na poziomie Uczelni Senacka Komisja Jakości Kształcenia, na poziomie Wydziału Komisja Procesu Dyplomowania, a na poziomie Zakładu Zespół Jakości Kształcenia, działający w Zakładzie Rolnictwa (ZJKZR). Zasady rekrutacji na studia określa Senat Uczelni, w bieżącym roku akademickim jest to uchwała nr 18/2019 z dnia 22 maja 2019 roku w sprawie przyjęcia warunków, trybu, terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na studia w PSW w Białej Podlaskiej w roku akademickim 2020/2021.

Zarządzenie Rektora 115A/2020 określa szczegółowe zadania w zakresie monitorowania jakości kształcenia w ramach WSZJK na poziomie Zakładu. W ramach WSZJK zaplanowano procedury obejmujące projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu studiów. Zasady projektowania nowych programów kształcenia oraz zasady modyfikacji programów kształcenia reguluje statut Uczelni z dnia 29.09.2017 r. oraz WSZJK, w tym w szczególności procedura P1 – Tworzenie programów studiów. Zgodnie z powyższymi program studiów zatwierdza Rada Wydziału Technicznego (WT) po uwzględnieniu opinii ZJKZR, Wydziałowej Komisji Jakości Kształcenia oraz Samorządu Studentów, a następnie zatwierdza Senat Uczelni. Efekty uczenia się, po zaopiniowaniu przez ZJKZR, Senacką Komisję Jakości Kształcenia i Konwent zatwierdza Senat Uczelni. Propozycję nowego programu studiów przedstawia Kierownik Zakładu po pozytywnym zaopiniowaniu przez ZJKZR uwzględniając następujące czynniki: zgodność opracowanego planu studiów z efektami uczenia się dla kierunku studiów; wyniki monitorowania kariery zawodowej absolwentów uczelni oraz wyniki analizy

potrzeb rynku pracy; opinię Samorządu Studenckiego; opinię interesariuszy zewnętrznych; strategię rozwoju uczelni; możliwości kadrowe i ekonomiczne uczelni.

Na podstawie realizowanych działań w ramach WSZJK możliwy jest proces systematycznego doskonalenia programu studiów. Ważną rolę w procesie tworzenia, monitorowania i ewaluacji programu studiów odgrywa Zespół Jakości Kształcenia kierunku studiów. Stałe monitorowanie programu studiów obejmuje analizę dokumentacji programu studiów oraz jego realizacji z uwzględnieniem takich elementów, jak np.: forma studiów, liczba semestrów i liczba punktów ECTS, Karty Modułu Kształcenia/Karty Przedmiotu, sposoby weryfikowania i osiągania efektów kształcenia/uczenia się; wymiar, zasady i forma praktyk zawodowych; zajęcia do wyboru, efekty uczenia się, plany studiów (np. właściwy układ przedmiotów, przyporządkowanie punktów ECTS do poszczególnych przedmiotów, przyporządkowanie przedmiotów do odpowiednich semestrów). Integralną częścią przeglądu programu studiów jest przegląd Kart Modułów Kształcenia/Kart Przedmiotów, który uwzględnia ocenę: treści kształcenia zapisanych w każdej karcie, w tym ich aktualność i spójność z efektami uczenia się, zalecanej literatury, wskazywanych metod dydaktycznych, zasad oceniania studentów, sposobów weryfikacji efektów określonych dla zajęć dydaktycznych i trafności ich doboru, warunków zaliczenia zajęć oraz struktury nakładu pracy studenta. W wyniku przeprowadzonych przeglądów programowych na kierunku rolnictwo w roku akademickim 2019/2020 wykazano, że wskazane są: zmiany w systemie ECTS, związane z bardziej równomiernym obciążeniem pracą studentów w poszczególnych przedmiotach, zalecono aktualizację realizowanych wybranych treści kształcenia, zwiększenie udziału zajęć kształtujących umiejętności praktyczne, zakupy pomocy dydaktycznych mających na celu uatrakcyjnienie warsztatu dydaktycznego prowadzonych zajęć poprzez zastosowanie metod aktywizujących studentów. Z przeglądu protokołów zebrań Zespołu Jakości Kształcenia Zakładu Rolnictwa (ZJKZR) wynika także, że w ostatnich 2 latach prace związane z doskonaleniem programu studiów były skoncentrowane na dostosowaniu programów studiów do PRK i jak wskazano powyżej do oczekiwań interesariuszy zewnętrznych. Przykładowo Zespół zidentyfikował, że treści kształcenia w niektórych sylabusach nie uwzględniają ich opanowania w stopniu zaawansowanym oraz w planie studiów nie podano liczny godzin praktyk. Na podstawie analizy protokołów ZJKZR można stwierdzić, że Zespół efektywnie uwzględnia w modyfikacji programu studiów także sugestie interesariuszy wewnętrznych. Przykładowo na wniosek nauczycieli akademickich i studentów usunięto z oferty dydaktycznej, przedmioty: *środowisko rolnicze a jakość produkcji* oraz wprowadzono do oferty przedmiotów fakultatywnych, takie przedmioty, jak: *agroturystyka, aerobiologia, podstawy aranżacji terenów zielonych, podstawy profilaktyki weterynaryjnej*. Ponadto dokonano modyfikacji liczby godzin dydaktycznych dla wybranych przedmiotów (np. *żywienie zwierząt*), zamieniono sekwencję prowadzenia przedmiotów pomiędzy semestrami. Istotną rolę w procesie doskonalenia programu studiów odgrywają nauczyciele – praktycy. Na ich wniosek wprowadzono przedmioty: *doradztwo rolnicze* i *entomologia* stosowana oraz zmniejszono liczbę przedmiotów fakultatywnych z 24 na 12.

Narzędziami służącymi do oceny programu kształcenia są: badanie jakości prowadzonych zajęć dydaktycznych, weryfikacja osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, hospitacja zajęć dydaktycznych, weryfikacja procesu dyplomowania, a także analiza opinii pracodawców nt. realizacji praktyk zawodowych oraz wyników monitorowania losów zawodowych absolwentów. Przykładowo z badania opinii studentów kierunku rolnictwo za pomocą kwestionariusza ankiety zgodnego z procedurą P3: *Ocena prowadzącego zajęcia i realizacji zajęć dydaktycznych* według wytycznych WSZJK sporządza się corocznie raporty. Z analizy wyników ankiet przedstawionej w raporcie z r.a. 2019/2020 wynika, iż nauczyciele prowadzili zajęcia regularnie i punktualnie. Prowadzący byli w bardzo dużym lub

dużym stopniu dobrze przygotowani do zajęć, motywowali studentów do aktywności i zrozumiale omawiali poruszane na zajęciach zagadnienia. Cele i efekty uczenia się oraz zasady i kryteria oceny były podawane do wiadomości studentów na początku semestru. Innym wykorzystywanym narzędziem jest systematyczna weryfikacja prac dyplomowych dokonywana przez Wydziałową Komisję ds. procesu dyplomowania, a w raportach tej Komisji wskazano drobne uchybienia formalne w protokołach z egzaminu dyplomowego. Z kolei w raporcie omawiającym wyniki ankiet przeprowadzonych wśród pracodawców wykazano, że zdaniem pracodawców praktykanci są bardzo dobrze przygotowani do wykonywania zawodu, co związane jest z odpowiednio przygotowanym programem studiów oraz programem praktyk. Lektura raportów przedłożonych przez Uczelnię wskazuje, że pozyskiwane wyniki są szczegółowo analizowane i wyciągane są prawidłowe wnioski. Wyniki badań są także systematycznie wykorzystywane w doskonaleniu programu kształcenia.

Do przeglądu programu studiów i opinii o programach wykorzystywana jest także Procedura P8: *Opinia pracodawcy na temat programu praktyk oraz przygotowania studenta do wykonywania zawodu*. W przypadku Zakładu Rolnictwa opinie takie pozyskano z IUNG-BIP Puławy, Rolniczego Zakładu Doświadczalnego w Grabowie, Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych w Cichorze Dużym, Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Handlowego Wola-Pasze w Białej Podlaskiej. Zostały także podjęte prace dotyczące przygotowania procedury dokonywania przeglądów programów studiów we współpracy z pracodawcami. Do tej pory w wyniku konsultacji z interesariuszami zewnętrznymi przeprowadzono następujące przykładowe zmiany w programie studiów:

- na wniosek (PPHU „Wola-Pasze”) zwiększono wymiar godzin z przedmiotu *żywienie zwierząt i paszoznawstwo* oraz wprowadzono przedmiot *ekologiczny chów zwierząt*,
- na wniosek Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Agroleśnictwa wprowadzono przedmiot fakultatywny *agroleśnictwo* oraz są rozważane różne formy zacieśnienia dalszej współpracy,
- w wyniku konsultacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym wprowadzono również przedmiot *ekoenergetyka w rolnictwie*,
- na wniosek Lubelskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Końskowoli w najbliższym czasie zostanie zawarte porozumienie o współpracy długoterminowej, które dotyczyć będzie między innymi współpracy w tworzeniu programów nauczania,
- utworzono specjalność *inżynieria produkcji żywności* w roku akademickim 2018/2019, w wyniku propozycji złożonej przez zakładowego opiekuna praktyk pilotażowych studentów rolnictwa w Zakładzie Produkcyjnym Bakalland S.A. w Janowie Podlaskim,
- wprowadzono nową specjalność *behawiorystyka zwierząt* również po konsultacjach z otoczeniem społeczno - gospodarczym i absolwentami kierunku rolnictwo.

Na podstawie analizy dokumentów przedłożonych przez Uczelnię oraz przeprowadzonych w trakcie wizytacji rozmów stwierdzono, że Uczelnia efektywnie wykorzystuje pozyskane w oparciu o procedury WSZJK informacje. Od roku akademickiego 2020/2021 obowiązuje nowy program studiów, który powstał w oparciu o szerokie konsultacje jakie władze Wydziału i Zespołu Rolnictwa przeprowadziły z interesariuszami wewnętrznymi, głównie studentami oraz ze środowiskiem społeczno-gospodarczym, wyniki badań ankietowych oraz przeglądu programu studiów dokonanej przez ZJKZR.

Sam WSJK ulega także doskonaleniu. Przykładowo powołano Zespół ds. opracowania zmian w WSZJK, którego zadaniem jest opracowanie zmian dotyczących relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym w kontekście doskonalenia jakości kształcenia oraz programu studiów. Wynikiem prac tego Zespołu było powołanie zarządzeniem Rektora PSW nr 11/2020 z dnia 7.02.2020 Zespołu ds. współpracy zagranicznej oraz do realizacji kompleksowych przeglądów współpracy z otoczeniem społeczno-

gospodarczym w ramach Wydziałów w PSW w Białej Podlaskiej. Zespół ten dokonał już przeglądu podpisanych umów z interesariuszami zewnętrznymi i obecnie doskonalą procedurę tworzenia i rozwijania związków Uczelni z jej otoczeniem poprzez promowanie działań projakościowych.

Z przedstawionego powyżej opisu wynika także, że jakość kształcenia jest poddawana zewnętrznej ocenie dokonywanej przez szerokie grono interesariuszy zewnętrznych oraz absolwentów kierunku. Stała współpraca z podmiotami działającymi w rolnictwie i ogólnie gospodarce żywnościowej pozwala na efektywne uwzględnianie zmieniających się potrzeb tego środowiska w zakresie wykwalifikowanej kadry.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10 - kryterium spełnione

Uzasadnienie

Polityka jakości w ramach funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia określa postępowanie dotyczące projektowania, zatwierdzania, monitorowania, oceny i doskonalenia programów kształcenia. Zapewniony jest udział kadry akademickiej oraz studentów w całym procesie. Sięga się także po opinie interesariuszy zewnętrznych dotyczące programu kształcenia. Program kształcenia jest systematycznie monitorowany a uzyskane wyniki są efektywnie wykorzystywane do doskonalenia programu. Podejmuje się także systematyczne działania umożliwiające ocenę realizacji programu kształcenia oraz przyjętych sposobów weryfikacji osiągniętych przez studentów efektów uczenia na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)

W uzasadnieniu Uchwały Nr 142/2014 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 3 kwietnia 2014 r. w sprawie oceny programowej na kierunku rolnictwo prowadzonym na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Technicznych Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim, nie sformułowano zaleceń o charakterze naprawczym.

Przewodnicząca zespołu oceniającego PKA

prof. dr hab. inż. Grażyna Jaworska

Szczegółowe kryteria dokonywania oceny programowej**Profil praktyczny****Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się****Standard jakości kształcenia 1.1**

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne ze strategią uczelni oraz mieszczą się w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany, uwzględniają postęp w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej właściwych dla kierunku, oraz są zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy.

Standard jakości kształcenia 1.2

Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz dyscypliną lub dyscyplinami, do których jest przyporządkowany kierunek, opisują, w sposób trafny, specyficzny, realistyczny i pozwalający na stworzenie systemu weryfikacji, wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne osiąmane przez studentów, a także odpowiadają właściwemu poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz profilowi praktycznemu.

Standard jakości kształcenia 1.2a

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, zawierają pełny zakres ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 1.2b

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera zawierają pełny zakres efektów, umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2153 i 2245).

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się**Standard jakości kształcenia 2.1**

Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają aktualną wiedzę i jej zastosowania z zakresu dyscypliny lub dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany, normy i

zasady, a także aktualny stan praktyki w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Standard jakości kształcenia 2.1a

Treści programowe w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy obejmują pełny zakres treści programowych zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.2

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiającą studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.2a

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.3

Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Standard jakości kształcenia 2.4

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów zapewniają prawidłową realizację praktyk oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w szczególności tych, które są związane z przygotowaniem zawodowym.

Standard jakości kształcenia 2.4a

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.5

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.5a

Organizacja procesu nauczania i uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy jest zgodna z regułami i wymaganiami w zakresie sposobu organizacji kształcenia zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Standard jakości kształcenia 3.1

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia, umożliwiające właściwy dobór kandydatów, zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, w tym dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

Standard jakości kształcenia 3.2

System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a stosowane metody weryfikacji i oceny są zorientowane na studenta, umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się, jak również pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności opanowania umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Standard jakości kształcenia 3.2a

Metody weryfikacji efektów uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 3.3

Prace etapowe i egzaminacyjne, projekty studenckie, dzienniki praktyk, prace dyplomowe, studenckie osiągnięcia naukowe/artystyczne lub inne związane z kierunkiem studiów, jak również udokumentowana pozycja absolwentów na rynku pracy lub ich dalsza edukacja potwierdzają osiągnięcie efektów uczenia się.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Standard jakości kształcenia 4.1

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 4.1a

Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 4.2

Polityka kadrowa zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć, uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Standard jakości kształcenia 5.1

Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym opanowanie umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, jak również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu.

Standard jakości kształcenia 5.1a

Infrastruktura dydaktyczna uczelni, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 5.2

Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne podlegają systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Standard jakości kształcenia 6.1

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu.

Standard jakości kształcenia 6.2

Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację podlegają systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Standard jakości kształcenia 7.1

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicki są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Standard jakości kształcenia 7.2

Umiędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Standard jakości kształcenia 8.1

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiągnięciu efektów uczenia się oraz w przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, motywuje studentów do osiągnięcia bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich.

Standard jakości kształcenia 8.2

Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Standard jakości kształcenia 9.1

Zapewniony jest publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także o zatrudnieniu absolwentów.

Standard jakości kształcenia 9.2

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Standard jakości kształcenia 10.1

Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz prowadzone są systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia.

Standard jakości kształcenia 10.2

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

Polska
Komisja
Akredytacyjna

www.pka.edu.pl